

Ladakhas ir Indija 2007

Ladakhas ir Indija 2007

Pilnas kelionės dienoraštis
(2007.07.24–08.13)

Pilnas kelionės dienoraštis:

Ladakhas ir Indija (2007.07.24-08.13)

Aprašymas ruoštas kelionės metu kiekvieno iš dalyvių

Dienoraštį rašantysis parenkamas sekančiai

- ♦ du dešimtinius kauliukus meta visi žygio dalyviai
- ♦ rašo tas, kuris išmeta mažiausiai
- ♦ sekantį kartą meta tik tie, kurie dar nerašė dienoraščio
- ♦ paskutinis likęs nerašęs kauliukų nebemeta – tiesiog rašo dienoraštį
- ♦ ratas sukasi iš naujo

Pastaba: toliau pateikiamas tekstas netaisytas, paliktas toks koks buvo įrašytas kelionės dienoraštyje. Už galimai pasitaikančius keiksmažodžius niekas atsakomybės neprisiima. Tiesiog jei manote, kad Jums tai nepriimtina – neskaitykit.

2007.07.24

(antradienis)

6 valandos 45 minutės. Skrendam su airbaltic lėktuvu į Helsinkį. Keista – kai pirkome bilietus, tai buvo pranešta, kad pigių bilietų nėra. Tiksliau, pavyko nusipirkti 3 pigesnius (po 322,00 litų), o dar du brangesnius (vienas 437,00, kitas 577,00). Bet labai keista, nes be mūsų 5, lėktuve buvo tik dar 2 (!) keleiviai. Taigi išvada – žulikauja airBaltic ir tiek. Arba – jei nenori pigiau parduoti, tai taip ir reikia sakyti, o ne reklamuoti tai ko nėra.

Taigi, po 2 valandų išlipome Helsinkyje. Na, aišku, čia eurų keitimas, nes kainos (skaičiai) lietuviškos, tik mokėti reikia eurais.

Pralaukėme sekančio lėktuvo iki 14 valandos. Valandas stūmėme apžiūrinėdami parduotuves ir sėdėdami ant suolo.

Be didelių nuotykių sulipome į lėktuvą. Jame – 8 valandos su žurnalų skaitymu, TV žiūrėjimu, valgymu, miegojimu ir žioplinėjimu per langus.

Apie 11 valandą su keliomis minutėmis nusileidome Delyje.

Išlipome. Čia – pirmas patarimas – kad taupyti laiką kiekvienam reikėtų turėti po rašiklį, nes deklaracijos pildymas – privalomas. Nesudėtingos muitinės procedūros be kliūčių – bet vis tiek privalomos. Išėjus į bagažo skyrių sulaukėme daiktų, pasikeitėme pinigus (1 USD – 39,45 Rs; Indijos rupijos) ir išėjome į atvykimo salę.

Keista, bet mūsų jau laukė iš anksto per viešbutį užsakytas taksi. Nupėdinome iki automobiliuko, vairuotojas sukrovė daiktus ant stogo. Aišku, atsirado pora padėjėjų – šiaip, iš gatvės. Už jų, aišku visiškai nereikalingas paslaugas, praradome 1 baksą (rupijas keitykloje gavome nominalais po 500 Rs ir jokių smulkesnių pinigų neturėjome).

Na, prasidėjo važiavimas taksi. Aišku, kairysis eismas, nuolat pypsintis

pypsiukas. Važiavome apie 40 minučių. Privažiavus didžiojo turgaus rajoną (kitai sakant tikrąjį senamiestį) – atsivėrė tikrasis vaizdas, kuris visus sužavi. Na, aprašyti to neįmanoma, nuotraukomis neišreikšti – reikia pamatyti. O, aišku, pagrindinis vakaro priekolas – naktine gatve pražingsniauęs dramblys (!). Visiškai netikėtai, išlindęs iš tamsos, su tamsoje tūnančiais ir ant kupros sėdinčiais vadeliotojais.

Dienos pabaigai – Smyle Inn viešbutis. Suformino mus gal ir nelabai greitai, bet vis tiek patikimai. Gavome 2 triviečius kambarius. Dar pabandėme naktį išlįsti į miestą, bet jis, galima sakyti, jau miegojo. Dar kambarėlyje užkandome, dezinfekcijai įsiforminome spirituko ir – miegoti.

Komentaras (jau iš namų, renkant dienoraščio tekstą):

karštis ir tvankuma trenkė galvon vos išėjus iš oro uosto terminalo; sėdint gatvėje ant viešbutėlio laiptų ir traukiant taikos pypkę už sėkmingą žygio pradžią, prakaitas jau visus buvo “sušlapinęs” kiaurai; kvapas iš visų pakampių sklido “tirštais tumulais” ir vertė kaip įmanoma greičiau visus prie to priprasti; visose gatvių pakampėse miegantys indai taip pat turėjo tapti įprastu kasdieniu vaizdu.

Adomas

2007.07.25

(trečiadienis)

Kondicionierius-ventiliatorius užėmė taip, kad pusę nakties negalėjau užmigti. O ryte, kai beveik pavyko užmigti, pradėjo baladotis Ingrida – tipo ieškojo dantų pastos. Kai mes su Adomu užsilipome ant viešbučio stogo, kur buvo pateikiami pusryčiai, 2M+I jau sėdėjo prie stalo ir ir buvo apibėgę jau pusę pagrindinio bazaro gatvės. Pusryčiams gavome po blyną-kiaušiniene, bananą, pieno ir sausų dribsnių. Pieno niekas negėrė, mat bijojo apsikrėsti.

Po pusryčių nuėjome pirkti bilietų į Leh'ą bilietų pardavimo parduotuvėlėje netoliese. Bilietai į Leh kainavo 31250 rupijų 5 žmonėms (t.y. ~350 Lt žmogui). Bilietus gavome sekantį dieną (skrydis anksti ryte), o šią dieną praleidome Delyje.

Aplankėme Jama Masjid mečetę bei Raudonąjį fortą. Prieš įeinant į mečetę reikėjo nusimauti batus ir visi, išskyrus Ingridą, gavome mėlynai-baltai languotus “sijonus”, kuriais apsirėdę mūsų vaikinai šioj egzotiškoj šaly atrodė irgi pakankamai egzotiškai. Jama mečetė yra didžiausia Indijoje, pastatyta iš raudonos spalvos blokų. Leidimas fotografuoti kainavo 200 rupijų, o įkopimas į minaretą – dar 20.

Raudonasis fortas – didžiulė, siena apjuosta teritorija, kurios viduje yra keletas statinių, apjuostų sodais. Visus įeinančius indai kelis kartus patikrino. Dar paslankiojome žiedinėmis gatvelėmis, vadinamomis “*Connaught*” (angl.) teritorijoje ir esančiomis Naujojo Delio širdimi.

Visos gatvės, kuriomisėjome nuo vieno aplankyto objekto iki kito, buvo vienas ištisinis turgus, kuriame daugybė žmonių, parduodančių ir perkančių ką tik nori. Gatvėje žmonės valgo, skutasi, siuva rūbus, taiso batus, prašo išmaldos. Daugybė rikšų, zujančių pirmyn-atgal ir net stovinčių rikšų kamščiuose. Ir automobilių, pypsinčių įvairiausiomis progomis ir be jų. Ir visas šitas festivalis vyksta karštyje, kuriame sunku kvėpuoti ir kurio dėka smarvė, tvyranti gatvėse, dar sustiprėja. Toks tas Delis.

Sonata

2007.07.26

(ketvirtadienis)

Po labai ilgo ir turiningo miego Delio durniai išsivertė iš lovos (5 trijuose). Trečią (kaip bebūtų keista lygiai 3:00) mus pajamino 2 taksiukai ir iš “Main Bazar” šiukšlyno per 20 minučių nugabeno iki vietinių avialinijų oro uosto. Krūva visokių patikrinimų ir mes jau laukiamojoje salėje. Dar po to reikėjo eiti į bagažo skyrių ir tikrai tikrai pasižadėti ir prisiekti Shyva, kad tie kupriakai mūsų (jei šito nepadarei bagažo į lėktuvą nekrauna). Skrydis 5:20 ir jau 7:00 nusileidom Leh'e. Pro lėktuvo langus galima buvo gėrėtis atšiauriais tuščiais ir pilkais Himalajų kalnais, snieguotomis jų viršūnėmis, siaurais upių slėniais ir žaliomis oazėmis. Nusileidus pirmas įspūdis buvo nekoks: šaltas vėjas, pliki kalnai, dulkės (šiaip šalta nebuvo +19°C). Oro uoste užpildėme imigracijos korteles ir pasigavę porą taksiukų (kurių gyvas velnias laukė lėktuvo) už 200 Rs nusigavome iki Leh'o centro.

Išsvarginti Delio triukšmo, purvo, šiukšlių, žmonių, gryno oro trūkumo, kaitros – čia mes pasijutom kaip rojui. Ramu, tylu, jaukūs namukai, akmeninės tvoros, gluosnių ir topolių pavėsis iškart mus pavėgė. Pasileidom ieškoti kur apsistoti. Vietiniai labai neįkyriai, labai paslaugiai ir gražiai

pasisiūlo padėti ir nelaiko už rankos įsikibę, kad nenuperki kokios prekės ar neapsigyveni jų viešbutuke. Per bundantį miestelį mus vienas bičas palydėjo iki centre esančio “gesthouse”. 200-300 Rs kambarys, bet vaizdas ne koks. Taigi 2 Marijai pasileido viešbučio paieškai. O likusieji pasiliko atsigaudinėti ir ilsėtis centre. Šiaip Leh’as yra 3,5 km aukštyje ir O2 trūkumas pasijuto gan smarkiai. Buvo sunku kvėpuoti, nuo staigių judesių svaigo galva, nutirpinėjo pirštai.

Per gerą valandą apžiūrėję gal kokį 10 svečių namų ir viešbučių, apsistojome gražioje vietelėje su kambariukais 2 aukšte dideliais langais, kiemeliu apaugusiu aukštais tiesiais topoliais. 2-vietis kambarys 550 Rs (šiaip arčiau centro svečių namų 300-800 Rs, viešbučių 1000-2500 Rs, toliau nuo centro 150-200 Rs).

Labai malonus šeimininkas pasiūlė arbatos, sumuštinį (vos neužmigom jų belaukiant). Ir vos suvalgę sugriuvom kaip negyvi. Adomas dar pasitąsė (bo jis miegojo tarp 2 moterų, tai buvo gerai pailsėjęs), bet irgi nulūžo. Pamiegojom iki 13 ir nuėjom pasivaikščioti po miestelį.

Sonata truputį sunkiau pernešė aklimatizaciją, todėl pasiliko dar kelioms adaptacinėms valandėlėms ant minkštos pagalvės.

Šiaip mieste labai karšta, saulė svilina ir per rūbus, bet vaikščioti siauromis gatvelėmis, pailsint gluosnių šešėliuose, buvo visai pakenčiama. Prisipirkom lepioškų (Adomo derybų menas 7 už 20 Rs) ir patraukėm aukštyn aplink miestą. Pakelėse auga topoliai, gluosniai, žali laukai įrėminti akmenų tvorelėmis. Stupos papėdėje Adomas iškilmingai pasižadėjo ant rytojaus pas vietinį vaikišią nusivalyti batus. Matėm mažą gražų driežiuką. Pakeliui buvo krūvos suvenyrų, krautuvėlių, restoranėlių kur įvairiausių tautų maistą dalina. Nuo tibetiečių, italų, amerikonių iki žydų virtuvės patiekalų galima paragauti. Vaisių turgely pajaminom arbūzą už 100 Rs ir miegančiai Sonatai paplotėlių. Taigi pietūs – paplotėliai su arbūzu – NIZE!. Sonata atsigavo, nors visvien kažkokia priplaukusi. Vakarop vėl patraukėm link Shanti Stupos. Saulė jau slėpėsi už kalnų ir buvo biškutėli vėsiau lipti. Pakilimas stačiais laipteliais apie 300 m aukštyn, buvo ganėtinai varginantis. Bet ant viršaus atsivėrė nuostabi panorama. Saulės nutviekti kalnai, padūmavęs Indo upės slėnis, smaragdžiškai žalias Leh’as apsuptas kalnų. Labai gražu. Pakeliui sustojom paragauti tibetietiško maisto – sriubos, koldūnų ir troškinių. Buvo labai sotu ir skanu – palyginus su indišku maistu. Sutemo greitai ir jau su maikute sėdėt buvo pakankamai šalta. Vėl grįžom apsirengti ir patraukėm ieškot stiprių gėrimų. Stipriausi gėrimai čia greičiausiai yra de ja tik alus. O restorano terasoj alaus butelys šviečiant mėnuliui visai nieko...

Naktimis Leh’as vėl kitoks. Tamsus, paslaptingas. Skurdi šviesa vos prasimuša pro namų langus, kelią apšviečia pravažiuojantys mašiniukai bei mopedai, bei iki vėlumos dirbančios parduotuvėlės ir restoranai. Po dienos kaitros atsigavę šunys tąsosi būreliais, kaip ir asilai su jakais. Kažkur svirpia svirpliukai. Ir penki būsimi Leh’o durniai 11 nakties grįžinėja namo.

Marius Č.

P.S. leidžiantis lėktuvu į Leh’ą – matosi Spitoko gompa.

Adomas

2007.07.27

(penktadienis, naktis)

Naktis buvo man klaiki. Vidurnaktį kas pusvalandį pabudavau nuo įvairių gatvės ir kiemo garsų, sklindančių pro pravirą langą. Ir vos suradus “dvasinę naktinę ramybę” ir begrižtant į saldų miegą, staiga pažadino besiblašantis po kambarį Marius Čepulis, kuris kaip kupranugaris dykumoje ieškojo bent lašo vandens, tačiau mūsų vanduo buvo pas Urbanavičius kambaryje. Kaip žinia, Adomo kelti

tokiu žemišku noru vidurnaktį nevalia, o iš krano vanduo mūsų manymu yra antisanitarinis, todėl Mariaus Čepulio troškulys tapo mūsų kambario visuotine problema. Gerai, kad šis klausimas buvo greit ir sėkmingai išspręstas, kadangi svečių namų terasoje stovėjo ašotis su vandeniu (tiesa iš kur įpiltas vanduo į ašotį tą momentą mums nerūpėjo). Vos tik viena problema baigėsi, prasidėjo antroji – Mariui Lukošui įsiskaudėjo galva. Na ši problema yra lengvai išsprendžiama, kai po ranka yra vaistinė. Pagirdžius Marių Č. ir sugirdžius vaistų Mariui L., atrodė, kad ateis rami ir saldi naktis, tačiau prasidėjo trečioji problema – kieme ant tvoros įsitaisė tibetietiškas Brisius ir pradėjo loti be perstojo su 10 sekundžių atokvėpiais. Marius Lukošius su skaudančia galva iš po pagalvės suburbėjo, kad čia trečiasis šio šuns pasirodymas ir kad jis tęsis minimum 40 minučių. Lango uždarymas, galvos slėpimas po antklode nuo to šunpalaikio lojimo negelbėjo, užmigti nesisekė, tad nieko nebeliko man kaip įsispyrus į “šliopkes” išlėkti pusnuogei į kiemą ir lietuviškais keiksmožodžiais varyti tą lojantį šiknių lauk. Variuau iki pat gatvės, būčiau variusi ir per miestą iki pat kalnų, bet svečių namų vartai išgelbėjo tam šuniui gyvybę ir jis palojęs dar 5 minutes dingo tamsioje gatvėje.

Marius Lukošius su skaudančia galva iš po pagalvės suburbėjo, kad čia trečiasis šio šuns pasirodymas ir kad jis tęsis minimum 40 minučių. Lango uždarymas, galvos slėpimas po antklode nuo to šunpalaikio lojimo negelbėjo, užmigti nesisekė, tad nieko nebeliko man kaip įsispyrus į “šliopkes” išlėkti pusnuogei į kiemą ir lietuviškais keiksmožodžiais varyti tą lojantį šiknių lauk. Variuau iki pat gatvės, būčiau variusi ir per miestą iki pat kalnų, bet svečių namų vartai išgelbėjo tam šuniui gyvybę ir jis palojęs dar 5 minutes dingo tamsioje gatvėje.

Grižau į kambarį, abu Mareliai po 5 min. nugrimzdo į saldų ir tylų miegą, o aš dar valandą varčiausi, klausdama savęs “Kas yra dvasinė tibetietiška ramybė?”

Ingrida

2007.07.27

(penktadienis, diena)

Pabudome apie 8 val. ryto, pro langą jau seniai sklido įvairūs miesto garsai. Po tokios “turiningos” nakties visai

nenustebau pamačiusi savo patinusį veidą veidrodyje. Anot Sonatos jų naktis buvo superinė, kadangi jie miegojo saldžiai ir jokių garsų naktį negirdėjo.

Geriant masalos arbatą pirmame svečių namų aukšte, pakalbinome malonų mūsų viešbutuko šeimininką, kuris dar ir užsiiminėja “trekingais” į kalnus. Jis mums pasiūlė penkių dienų maršrutą kalnais link vieno ežeriuko. Jo pasiūlymas mums patiko, kadangi labai jau norėjome pajudinti kaulus ir ypatingai tose vietose, kur yra mažiau turistų. Šeimininkas pasakė, kad jis galintis sutvarkyti viską: nuo nuvežimo iki pirmojo taško iki pasiėmimo iš paskutiniojo ir aprūpinimu būtinu žygio inventoriumi. Na mes nutarėme aptarti jo pasiūlymą ir jam iki pietų atsakyti. Nuėjome pusryčiauti į “ale tibetietiška-indiška” zabiegalovką. Aš ir Adomas užsisakėme “Indian breakfast”, o likusieji masala omleto. Tik Mariui Čepuliui užteko proto užsisakyti arbatos, o mes “ale europiečiai” įsisvajojome apie kavą. Ne veltui mus aptarnaujantis vaikinukas iš Agros pradėjo prunkšti. Tai buvo ne kava, tai buvo ant šaukšto galo pakabinta ale Nest Café, užpilta virintu vandeniu. Masala omletas – tai elementarus omletas su daržovėmis ir matyt kokiais nors masala prieskoniais. O indiški pusryčiai tai ale lepioškė-omletas su daržovėmis + atskirame indelyje mango vaisių su čili pipirais padažas + kažkoks kefyras indelyje. Man patiko. Pusryčiaujant išsiaiškinome kodėl mūsų grupelę dažnai palaiko Indijoje rusais. Vienas iš “zabiegalovkos” berniukų pasakė, kad Adomas ir Marius Čepulis yra panašūs į rusus, aš su Sonata – į vokietes, o Marius Lukošius kažkoks žmogus “evropskoi nacionalnosti”. Papusryčiavę bastėmės Leh gatvėmis, žiūrindami tibetietiškus suvenyrus, užlipome į vieną gompą, į vieną šiaip kalniuką, paskui gražioje terasoje su vaizdu į Leh pilį išgėrėme sulčių ir alaus. Taip ir nesupratau kodėl, bet alų padavė arbatinukuose, o iš arbatinukų jau pylėmės į bokalus. Apie pietus valandai numigome savo viešbutėlyje, kadangi pietų metu buvo gan karšta ir daryti ką nors tiesiog nebuvo jėgų.

Apie pusę keturių patraukėme link vieno gražiausių Leh simbolių – Leh pilies. Prieš einant link jos užsukome į mūsų viešbučio šeimininko turizmo firmą ir pasakėme, kad norėtume eiti jo pasiūlytu maršrutu. Taigi pas jį užsisakėme džipą, kuris nuvežtų mus pirmyn ir parvežtų po žygio

atgal, taip pat dvi palapines, 5 kilimėlius, dujinį primusą ir puodą. Ilgai maštėme dėl palydovo, bet kadangi normalių žemėlapių neturėjome, rizikuoti noro didelio nebuvo, tad nutarėme eiti ne penkiese, o šešiese. Gidas+džipas+palapinės, kilimėliai, puodo ir primuso nuoma kainuos 160 Lt/žmogui. Žygiuoti nutarėme poryt, o rytdieną nutarėme skirti maisto žygiui supirkimui.

Iš turizmo firmos patraukėme Leh pilies link ir gan greit pro siauras gatveles, kiemelius ant jos užsikabarojome. Įėjimas į pilį kainuoja 100 rupijų/žmogui (t.y. ~7 Lt). Viduje daug kas renovuojama, statoma, pažiūrėti yra įdomu į vieną kambarį – kaip ir aukojimo ar maldų kambarį, kuriame buvo pilna lentyna senoviškų knygų, degė keletas žvakių, gulėjo aukojimo indai bei kabėjo gan įdomios kaukės. Na ir žinoma labai gražus vaizdas atsiveria nuo pilies terasų. Šiaip iš išorės pilis atrodo žymiai didesnė nei yra viduje.

Nuo piliesėjome serpantininiu gan stačiu keliuku link Namgyal Tsemo gompos. Tai aukščiausias Leh miesto taškas. Užlipome gan greitai – apie 20 minučių (Čepulis gal

per 10 min.). Gompos viršūnėje Adomas GPS'u pamatavo aukštį – ~3700 metrų. Tiesa lipdamas stačiu serpantinu Adomas pasakė, kad į žygį turime pasiimti arklius, nes mano, kad šiuose kalnuose su kuprinėmis mes nesame pripratę žygiuoti ir be arklių mums bus šakės.

Gompos viršūnėje atsiveria nuostabus vaizdas į kalnus, į Leh miestą ir jo apylinkes. Nuo gompos nusileidome kitu gan statesniu nei lipome takeliu, nulipę nuo kalno supratome, kad esame labai alkani, tad patraukėme ieškoti tibetietiškos sriubos. Ir buvome jau pakeliui link mums žinomo restorano, kaip netikėtai pasirodė murzinas berniukas su dėže ir pasakė, kad jau buvo pažadėta pas jį nusivalyti batus. Nieko nebeliko kaip Adomui valytis batus. Mes nesitikėjome, kad ši procedūra tokia ilga: pradžioje jis ištepė Adomo batus ruda šūdo spalva, paskui padus juoda spalva, paskui nutarė suklijuoti padus batuose, paskui surado viename bate skylutę, kurią nutarė susiūti, bet Adomas neleido ir liepė tik suklijuoti. Ir visa tai vyko taip ilgai, kad keletas mūsų nebesulaukė ir nutarė eiti ieškoti staliuko. Tas berniukas už batų išvalymą norėjo 450 rupijų (t.y. 30 Lt), bet Adomas davė 100 Rs (7 Lt) ir su blizgančiais batais atėjo į restoraną.

Vakarienei užsisakėme tibetietiškos avienos sriubos ir 4 skirtingų rūšių tibetietiškų koldūnų – momo. Buvo skanu, tačiau valgyti terasoje buvo gan šaltoka. Apskritai rytais ir vakarais Leh vėsoka, reikia kažkokio megztnio, tačiau dieną būna labai karšta.

Po vakarienės grįžome į savo gimtus svečių namus, pagėrėme vieną butelį alaus ir sužaidėme durnių iš Ladakho ir Leh miesto. Taigi, Ladakho provincijos ir Leh miesto durnius yra Marius Lukošius, o Leh aerouosto, pilies, gompos ir viešbučio durnius tapo Adomas. Juos suskubo pasveikinti Delio miesto ir "Smyle Inn" viešbučio Delyje durnė Sonata bei smirdančios ir dvokiančios gatvės Delyje bei 210 kambario "Smyle Inn" viešbučio durnius Marius Čepulis. Smagu man keliauti su tokiais įdomiais objektus valdančiais ir tokiais garbingus titulus turinčiais žmonėmis.

Ingrida

2007.07.28

(šeštadienis)

Šią naktį jokio šunų lojimo už lango negirdėjau. Neturėjau tokios galimybės. Klausiausi Čepulio naktinio parpimo, knarkimo, burbuliavimo ir kitokių garsų. Kai Čepulis galų gale apšivertė ant kito šono ir nutilo, miegas jau buvo pabėgęs. Užmigau tik paryčiais, vėl pažadintas to pačio Čepuliuko. Jis matot visą naktį saldžiai išsimiegojo ir atsibudęs neturi ką veikti. Išėjo į miestą šlaistytis. Parnešė lepioškų. Šiandien tokia keista diena nusimato. Neturim jokių planų, išskyrus susiruošti į žygį. Šeiminkas sako, kad gidas ateis po lanchiaus. Tai mes pasiimam taksi ir važiuojam į Spitok. Tai kaimelis už kelių kilometrų nuo Leho, netoli oro uosto. Ant kalno sugrūstas pastatų kompleksas ir gompa. Datuojami jie berods XV amžiumi. Kaip jie sugebėjo tokį architektūrinį ansamblį ant kalno sulipdyti – paslaptis. Apžiūrėję viską žemyn nusileidžiame laiptų labirintais. Mūsų taksi lieka aukštai ant kalno, bet Čepuks

nustraksi tiesiai per akmenis ir uolas link mašinos, kad mums nereikėtų patiems kabarotis. Grįžtame į miestą. Taksistui sumokam 300 rupijų. Ir pradedame shoppingą. Matuojamės megztinius, marškinius, kelnes, kepures. Kaip sako Ingrida, esame tikri skudurininkai. Grįžę į kambarį apsirengiame naujais rūbais. Sonata mus fotkina kaip tikrus modelius. Gido nėra. Tiksliau, sako, kad buvo atėjęs ir mūsų nerado. Tai ateis vėliau. Visi nulūžtam pamiegoti.

Tolimesnė diena visa eilė nesusipratimų: tai einame į žygį su gidu, tai patys, tai patys su arkliais, tai tik su gidu. Kūrename benzinu, po to kerasinu, tada degtukais. Vienu žodžiu planai keičiasi kas 5 min. Viena aišku – į žygį eisim. Galų gale planas aiškus. Važiuojam ryte į Rumtse, ten ieškome arklių ir varom į Tso-Kar. Susiruošiame palapines, matracus. Dalį savo šmotkių (shopping and fucking) paliekame savo šeimnininkui.

Šeimnininkas tik žvengia iš mūsų ir žvengia. Imam 3 l puodą – juokiasi, suprantam, kad reikėtų imti 18 l. Kerasino 5 l – juokiasi, reikėtų imti 15 l. Reikėtų imti kokią toną maisto. Sužinotų jis – kiek mes maisto prisipirkome – numirtų vietoje iš juoko. Po puodelį lešiu rytui ir kažkokių kruopų. Ir puodelis kruopų vakarui. Jei mūsų arklininkas labai išalks, tai mes jam duosim lietuviškų lašinių. Taip jis supras kas tai yra vidurių problemos. Be to jam prieš tai dar reikės paaiškinti kas tai yra kiaulė – pig, kriu kriu, laukinis šernas. Adomas su Ingrida ir Sonata pripirko “maisto” – arbatos, dvi paprikos, dvi česnako galvutės ir t.t. Chalvos

jie neturi ir nesupranta, kas tai yra – gal manų kruopos, o gal kardamonas. Galų gale vėlai vakare viskas supakuota, surūšiuota. Sėdime, geriame alų ir laukiame ryto. O iki ryto manęs laukia išbandymas; čepulio knarkimas, šunų lojimas ir t.t.

Marius L.

P.S. ir kodėl mes pirkome ir gėrėme vaistus nuo maliarijos. Čia (Ladakho regione) nėra ne tik, kad uodu, bet ir apskritai nesimato vabzdžių. Per visas naktis teko pamatyti tik kelis drugelius. Dienomis – kelias muses. Na, ant visų šunų yra daugiau musių, bet kitur jų nesimato.

P.S.S. dujų balionėlių galima nusipirkti, bet antgalius balionėliams reikia turėti arba savo, arba pasitenkinti nuomojantis ar perkant naudotus. Apie naujų buvimą nurodė į turgų, bet tokių neteko matyti.

P.S.S.S. bent vietiniai gidai porino, kad dujų balionėliai veikia iki 5000 m. aukštyje (!?)

Adomas

2007.07.29

(sekmadienis)

Ryte ir vėl pažadino Ingrida belsdama į duris ir prašydama į tualetą. Mat visas jų kambario vonios kambarys buvo užpildytas dūmų ir smalkių. Reikalas tas, kad šeimnininkas rytais užkuria lauželį vandeniui pašildyti ir dėl kažkokių priežasčių visi dūmai suvirto vidun. Pagėrėm masalos, sužaidėm durniaus kelias partijas belaukdami mašinos. Atvažiavo pusiau-džipas su bagažine, į kurią sumetėm kuprines. Patys susėdome pas vairuotoją į kabiną: trys gale, du priekyje, ir išvažiavome. Visai neblogas asfaltuotas kelias driekėsi pro miestelius su gompomis, pro negyvenamas akmenuotas dykvietes.

Kelias, vedantis į Rumtsę, nusuko nuo Indo upės ir driekėsi palei kažkokį intaką, besidriekiantį siauru slėniu. Kalnai abipus kelio stūksojo dideli, statūs, įvairiausių rudų-rausvų, gelsvų atspalvių, niūrūs ir neužlipami. Miestelyje, Rumtsėje, į kurį atvažiavome, yra gal 20 namų, kurie išsimėtę abipus kelio. Namai vienaaukščiai, aptverti iš akmenų sukrautomis tvoromis. Dviejuose tokiuose namuose yra viešbučiai (ale) apsilankantiems. Viename jų apsistojome. Panašu, kad gyvensim tame pačiame name kartu su šeimnininkais. Čia zuja daugybė murzinių vaikų, kurie noriai fotografuojasi, o po to žiūri

fotiko ekrane, apspitę Čepulį, kas gavosi. Ingrida padalino jiems saldainių, tai jie dalijosi apčiuļptais saldainiais, susimainydavo apčiuļptus saldainius atgal... Pagerti arbatos buvo sustoję du australai, kurie su dviratukais keliauja iš Delio, po to keliaus į Nepalą, Kiniją, o po to į Europą ir Afriką.

Gėrėme masalos arbatą, žaidėme kortomis, slampinėjome po apylinkes. Sėdėjom prie stalo palei kelią ir stebėjom, kas išvažiuoja, kas atvažiuoja ir apskritai kas vyksta. Pietums valgėme blynus, vadinamus "žaš", bei kopūstų ir žirnių košę, jei taip galima pavadinti. O vakarienei – ryžius+bulvės+žirniai. Ir su vaikų pagalba sudarėm vietinių gyventojų kalbos kai kurių žodžių žodynėlį.

Vakare mūsų apartamentiniame kambaryje nebuvo elektros, tai deginom žvakę ir išvyniojome Redos ir Artūro siurprizą. Iš penkių mėgintuvėlių, pripiltų įvairios spalvos skysčių, pasirinkome tą, ant kurio buvo užrašyta: "Be šio gėrimo

nepraeina nei vienas žygis. Paskaninom Sajaną uogomis". Tai buvo spiritu užpildtos mėlynių uogos. Išgėrę siurprizą, nuėjome miegoti. Prieš tai Marius Č. dar papasakojo dvi pasakas: apie teisingą pinigėlių ir berną ir undines. Bei šiaip apie gyvenimą pasišnekėjome.

Tibetietiška išmintis. Ėjo du keliautojai palei upę. Dairėsi, grožėjosi kalnais. Priekyje pamatė pilies bokštą, sukrautą iš akmenų ant kalno. Nusprendė užlipti, pasižiūrėti į šį gražų bokštą. Lipo lipo, užlipo. Priėjo prie bokšto ir pamatė, kad tai – viso labo tvartas, kakučių pilnas. Moralas: žvelk į vidų, ne į išorę :).

Sonata

2007.07.30

(pirmadienis)

Rytas prasidėjo automobilių, važiuojančių aukščiausia pasaulio magistrale, burzgimu. Žinoma, vaikų klykavimu irgi. Iš šeimininkės gavome arbatos, kepto kiaušinio omleto bei lepioškos. Prasidėjo daiktų krovimas ant arklių. Žinoma, tuo užsiėmė Namgelis, jo tėvas ir dar vienas vietinis. Mes buvome tik žiūrovai.

Pajudėjome ~9:00, gal 9:30. Apie kelis šimtus metrų paėjome keliu link Manali, po to pasukome kairėn ir nuolatinis keliavimas upės (pavadinimo kurios, deja, nėra žemėlapyje) slėniu. Aukštis, greičiausiai, įtakos vis dėl to turėjo, nes arkliai visados buvo priekyje, o mes vilkomės iš paskos.

Pakeliui iš pradžių pasitaikė bent keletas iš akmenų sukrautų stačiakampio formos krūvų, ant kurių viršaus sudėti akmenys su iškaltais įdomiais rašmenimis. Įdomu tai, kad arklių varovai visuomet apeidavo juos iš kairės, net jei akivaizdžiai tai nebuvo patogiau. Kelis kartus stabtelėjome, radome rabarbarų, ir nuolatos tolyn slėniu. Galiausiai priėjome platesnę slėnio dalį, kurioje buvo daugiau nei įprasta žolės, ir tai buvo stovyklos vieta. Keista tai, jog dienos žygis baigėsi ~13:00.

Taigi, nedidelis užkandis lašiniiais, palapinių statyba ir, dėl dyko buvimo, pogulio miegas. Na, jis tęsėsi iki kokių 15:00 ar net ilgiau. Po to išbandėme išsinuotą naują kemasino stovą. Pasirodo – brokas, ir jis niekam tikęs, nes leidžia. Na, ką gi, naudosimės arklininko Namgelio stovu.

Dar pasirodė "mokesčių" surinkėjas, paėmęs po 100 Rs už palapinę.

Apie penkias valandas vakaro prasidėjo atrakcija, vadinama "vakarienės ruošimas". Kadangi teko budėti Sonatai, todėl jai teko garbė naudotis Namgelio degikliu. Bet, visa tai, ne taip paprasta. Visi mūsų veiksmai Namgeliui atrodė neteisingi, todėl vakarienės ruošimas labiau panašėjo į tai, kad Sonata tik padavinėjo ingredientus, o Namgelis darė valgyti. Aišku, pasinaudojus pastarojo greitpuodžiu, viskas gavosi labai ir labai puikiai.

Po to gavome arbatos, tupėjome Namgelio "virtuvinėje" palapinėje, lošėme kortomis. Arklininkas nuėjo miegoti su arkliais.

Tėvų siurprizas visai nieko, ir išmintis auksinė: *“Kanjono vėsa, Grebnevoj perėja, Maskvos tualetai – tiek aromatų ir prisiminimų...”*

O mes susėdome ratu, surėmėme nugaras kaip jakai, ir pradėjome žiūrėti į dangų. Ir ne veltui. Vienoje pusėje saulės žara jau baigė pasislėpti, kai kitoje pusėje pradėjo ryškėti šviesa. Kitaip sakant, kitoje pusėje pradėjo tekėti mėnulis. Didelis, storas, pilnas. Ir pasaką apie kupranugarį ir pelę prisiminėme. Tik mūsų situacijoje tai buvo mėnulis. Gražiai jis ir kalnus kitoje pusėje nuspalvino. Ir miegoti nuvarė...

Pastebėjimas: galvą skaudėjo visiems – vieniems anksčiau pradėjo, kitiems vėliau. Atrodė, kad kombinacija paracetamolius+aspirinas ar pan. alternatyva padeda, tačiau vėlesnės dienos rodė, kad nevisiškai iki galo.

Adomas

2007.07.31

(antradienis)

Savaitė kaip Indijoj!

Naktis buvo superinė. Gulėjom galvas padėję ant palapinės išėjimo, žiūrėjom į kylančią pilnatį, klausėmės melodingo besiganančių arklių varpelių tilindžiavimo. Gaivus vėsus oras. Naktį buvo šalna – kupriakai apšerkšnijo. Kai kuriems mūsų šeimoms buvo šalta miegant. Marijonas išsivertė 6:30. Ir kartu su Namgiliu (arklininkas) pradėjo gaminti pusryčiams makaronus. Na, Marijonas plušo iš peties – jam buvo leista netgi atplėšti makaronų pakelį! Bet už tai arbata buvo pristatyta į “lova”. Ačiū tau Mariau! Vos saulė išlindo iš už kalnų, iškart sušilo ir net karšta pasidarė. Makaronai su krūva visokių prieskonių buvo super. Pavalgėm, susipakavom, padėjom namgeliui susitvarkyt su arkliais. Ir po 8:00 (turėjom pagal planą 7:00) iškeliavom link Kumur La perėjos. Keliukas vingiavo upės slėniu, vėliau pradėjo kilti aukštyn. Gal per valandą pakilom 200 m. Vandens nebuvo. Tik kažkur pusiaukelėje radom vos sruvenantį upeliuką. Mus lydėjo storašikniai švilpikai, mažiukai cypliukai, kuosos kalnų, raguotieji vieversiai. Iš po kojų

lakstė storapilviai driežai. Kuo aukščiau daugėjo augmenijos. Vientisos dangos aišku nebuvo, bet atskiri augalų kupsteliai spalvino kalnus blyškia žalsva spalva ir suteikė tam “mėnulio” kraštovaizdžiui šiek tiek gyvybės. Vienu metu kirtom jau nebenaudojamą džipų kelią. Aukštai viršūnėje mačiau jakų bandą, į perėją prieš mus bėgo vienišas kiangas (laukinis asilas). Labai sudėtingas kilimas nebuvo ir jau 11 valandą fotografavomės prie perėjos vėliavėlių. Šiaip ačiū dievui, kad yra arkliai. Net nenoriu įsivaizduot, kas būtų jei patiems reikėtų tįsti kupriakus. Karts nuo karto sutikdavom prancūzų grupę – arba ji mus lenkdavo, arba mes ją. Nuo perėjos kalno šlaitu (perėja 5126 m.) patraukėm link kitos perėjos. Kelias ėjo visiškai ne pagal žemėlapi (čia mes nukirtom kampa) ir per pusvalandį nusileidom į 4900 m. prie upeliuko. Einant šlaitu akis glostė gėlių puokštės, mėlynos lyg katilėliai, geltonos, baltos lupaziedžiai, mažos “usnis” labai stipriu kvapu, be to tarp juodų akmenų keistai žiūrėjo ryškiai žalių samanų kupsteliai.

Prie upeliuko padarėm privalą. Įkirtom lašinių su duona ir svogūnais. Siūlėm Namgeliui, bet šitas pasakęs – I dont eat fish! – mandagiai atsisakė mūsų vaišių. Šiaip ne taip svogūnų su duona įsiūlėm. Mūsų arklininkas labai “aiškiai” parodęs kur mes turėsime keliauti, nubėgo paskui savo arklius. O mes prižiūrėm švilpikų ir cyplių dar pasmalyžiavom Nutella... ir pilnais pilvais pasukom praėjusių arklių karavanų pėdsakais (mus aplenkė 3). Keliukas kilo išdžiūvusio upeliuko slėniu. Po to gana staigiai aukštyn link perėjos. Vos tik atrodo pasiekdavom perėjos viršų, pasirodydavo, kad dar tiek pat ropštis reikia. Išsėdavomės kas 10 metrų – ačiū dievui buvom be

kupriakų! Šiaip ne taip užsikabarojom į 5220 m. Mūsų arklininke nei pėdsako, tik leisgyviai prancūzai voliojasi. Toliau kalno šlaitu kokius 2 km eiti buvo vienas malonumas, kol nepasiekėm 3 perėją 5216 m. na, į ją kilt nereikėjo (ačiū Šyvai). Nuo perėjos pamatėm rytojaus tikslą – Shingbuk La perėją ir žemai slėnyje geltoną arkliuko palapinę. Taigi, šiandien pagal GPS padarėm apie 12 km (manau, kad kokį 15 km iš tikrųjų nutapinom + 3 perėjos virš 5 km – argi mes ne krūti!).

Mūsų stovykla priešais perėją, žaliaam slėnyje pilname cyplių. Visiškai nebaisūs padlos. Vienas, kol miegojom pogulio miego, sugebėjo nuknisti Mariaus L. baltą išeiginę kojįnę. Ingrida dar lindo į urvą iš paskos, bet tiek ją ir tematė. Paskui darėm eksperimentą – numetėm kitą kojįnę. Ale matyt gerokai prasmirdusi buvo, nes po gero pusvalandžio vienas cyplys pribėgo, pauostė ir nukūrė neparodęs didesnio susidomėjimo. Dar iš faunos – čia atleikia kranklių šeima pažaisti su akmenėliais. Vat ir dabar guliu palatkėj, šalia Marijono kojįnės jaukiai tupi cyplys. Marijonas intensyviai gamina valgyt. Reiks paklaust ar jau leido prie puodo prisiliest. Saulė jau už kalnų ir čia staigiai pasidaro šalta. O mes kaip vargšai benamiai be virtuvinės palapinės spaudžiamės pas Namgielį. Šį kartą Marijonui, įsivaizduokit, leido susmulkint bekoną! O visą kitą – ryžius, bekoną su svogūnais aliejuje, čili pliužę su lešiais pagamino arklininke. Šiaip buvo labai skanu! Po to arbata su kondensuotu pienu. Artūro-Redos siurprizas svaraininis turbūt?

Jau buvo visai tamsu, mėnulis neskubėjo apšviesti kalną, tik aukštai lyg vaiduoklių žiburėliai žibėjo sniego lopinėliai nuo vakaro žaros. Sužaidėm palatkėj durnių. Sonata sužibėjo. Nėra teisybės, nes Ingrida vėl liko be vietos, kur galėtų būti durna. Eidami gult bandėm užsidaryt palapinės duris, bet užtrauktukai yra skirti tik užtraukimui – po savęs jie palieka tokią pat skylę. Aplink vaikščiojo arkliai ir knisosi kažkokios pelės ir vartėsi 5 iš Lietuvos šiugždančiuose miegmaišiuose.

Marius Č.

P.S. “Šio gėrimo nebuvo kalnų žygiuose, bet kažkada senais gerais laikais...”

Tai svaraininė ar ne?

2007.08.01

(trečiadienis)

Rytas prasidėjo labai anksti (6:30), tačiau karališkai – Adomas į palapinę atnešė jo ir Namgilo darytos

arbatos. Ir tai buvo labai laiku ir labai gerai, kadangi rytai kalnuose yra šaltoki ir didelio noro lipti iš miegmaišio nėra, tačiau išgėrus arbatos, o paskui ir šiltos ryžių košės su Namgilo darytu šamarliaku, gan greitai visus pažadino. Iš stovyklos išėjome 7:55, o 8:55 buvome (tiksliau aš ir Sonata) užlipome į Shingbuk La perėją. Čepulis į ją užbėgo gal per pusvalandį. Lipti į perėją buvo lengviau nei vakar, tačiau oro vistiek pritrūkdavo, tad kas kiek metrų tekdavo sustoti ir atsikvėpti. Perėjoje suvalgėme Nutella šokolado likutį. Tiesa, perėjos aukštis buvo 5300 m, tai akščiausia vieta, kurioje esame visi buvę (na, neskaitant skrydžių lėktuvais). Ant perėjos buvo jau šilta, tad galima buvo pasimėgauti kalnų vaizdais ir šokoladu. Kadangi

marius Čepulis yra “dydis Sprotcmenas” ir jam vis dar vaidenasi, kad mes vaikštome po pliažą, tad jis iš perėjos nutarė nesileisti žemyn kaip mes, o pašokliuoti dar keliais kalneliais. Taip ir padarė, o mes leidomės apie 300 m. žemyn grožėdamiesi kalnų vaizdais ir gan skurdžia augalija bei visur lakstančiais suslikais. 10:15 buvome stovykloje (5000 m. aukštyje). Toks ankstyvas sustojimas mūsų nelabai džiugino, tad mes pakalbėjome su arklininke Namgiliu nutarėme šiandien nusileisti iki ežero Tso Kar, kuris turėjo būti rytdienos galutinis taškas. Namgilis sutiko su sąlyga, kad už arklius mokėsime vistiek už 4 dienas + už dvi dienas grįžimo atgal. Mes sutikome, kadangi ir taip galvojome jam kaip nors atsidėkoti už valgio ir arbatų ruošimą. Iš stovyklos pajudėjome apie pusę vienuolikos ir gal kokią valandąėjome 5000 m. aukštyje kalno takeliu ir apie pusę dvyliktos pamatėme Tso kar ežerą. Ėjimas link jo buvo nuobodokas:ėjome dulkėtu, akmeningu takeliu, tačiau tą nuobodų ėjimą atpirko gan įspūdingas ežero ir šalia jo esančių kalnų vaizdas, labai panašus į rericho paveikslus.

Sunkiausia buvo eiti paskutinę valandą ar pusantros, nes kelias dulkėjo, augalijos beveik nebuvo, saulė kaitino ir taip apsunokino visą ėjimą. Vienu metu vos nenusmigau į dulkėtą Himalajų žemę, kai vos užropojusi ant kalniuko pamačiau prieš save ne stovyklą, o dar vieną kalniuką. Tso Kar ežeras labai mane nuvylė (paskui supratau, kad ir kitus), kadangi šalia vieno ežero krašto pamatėme sunkvežimius, darbininkus tiesiančius naują kelią, aplink buvo krūva nei tai cemento, nei tai dulkinos žemės, stovėjo nemažai darbininkų palapinių, taip pat ale viešbučių-palapinių. Stovyklavietė buvo gan šiukšlina, drėgna ir pilna arklių šūdo. Kažkoks nusivylimas užėjo, nes visi supratome, kad šioje vietoje turėsime praleisti 2,5 dienas. Abu Mariiai surado džipą, kuris pusvalandžio bėgyje išvežtų mus iš šitos vietos į Leh miestą. Po trumpos diskusijos tema "Ką darome?" 4:1 santykiu buvo nutarta nepasilikti prie TSOKAR ežero. Tad Adomo prašymu rašau jo sakinį: "Aš nepatenkintas". Jo manymu tai ne trekingas, tai jo parodija, nors žygio metu sakė, kad lipimas į šiuos kalnus tai SADOMAZO.

Mūsų arklininkas Namgilas mūsų nelabai suprato: atėjome diena anksčiau, akimirksniu išgėrėme jo arbatą ir sriubą, prie palapinės sudėję maisto likučius (lęšius, makaronus, ryžius, bambonkes ir t.t.), sumokėję už arklius, pasakė "Thank you, atia", įsėdome į džipą ir išrūkome į Leh.

Už džipą sumokėjome 5000 Rs. Džipe galvojau nusmigsiu, pamiegosiu, tačiau po 20 minučių važiavimo

prasidėjo nerealus išbandymas mano nervams: važiuojame žymiu keliu Leh-Manali, kuris pasaulyje yra antras pagal aukštį. Tiems, kas bijo aukščio, rekomenduoju 1 h 15 min. užsimerkti, nes važiuojama serpentininiu keliu ir pro džipo langą matai bedugnę. Adomas pro langą iškišo ranką su GPS'u ir pasakė, kad važiuojame 5326 m. aukštyje. Aš nagais įsikibau į Mariaus Čepulio ranką ir nepaleidau jos kol nenusileidom žemyn. Geriausiai jautėsi Marius Lukošius, kuris beveik visą kelią išmiegojo, tik ant posūkių kartais prabusdavo. Leh mieste buvome 18 val., mūsų *guest house* vietų nebuvo, tačiau viešbučio darbuotojai nuvedė mus į greta esantį, kuris mums net labiau patiko.

Vakare, išsimaudę, nusipirkę alaus, pasipjaustę lašinių, duonos, paprikos ir svogūno (Adomo budėjimo vakarienė) viename iš kambarių, leidome vakarą kalbėdami apie kalnų žygį Himalajuose.

Ingrida

P.S. mūsų šeimininkas atidavė pinigų už džipą, kuris turėjo mus paimti šeštadienio ryte ir užsakė bilietus į Manali. Taigi, viskas kaip ir tvarkoje.

P.S.S. Redos ir Artūro siurprizas, kuris buvo skirtas 5 žygio dienom (5 mėgintuvėliai – 5 dienom). Per tris dienas tris išgėrėme kalnuose, ketvirtą – šį vakarą. Ant jo buvo užrašyta "Tiks jūsu indiško maisto išgraužtiems skrandžiams". Matytų jie mūsų lietuviškus lašinius, kitaip ant mėgintuvėlių užrašytų. :)

Ingrida

2007.08.02

(ketvirtadienis)

Naktis praėjo ramiai. Tai nereiškia, kad Čepulis neknarkė. Tai reiškia, kad jis knarkė neilgai ir negarsiai. Tiesa Čepulis skundėsi, kad visą naktį po langais bliovė asilas. Turbūt dėl to jį nuolat troškino, jis nuolat barškino plastmasinį bambalį, kliuksino jį ir man pakėlus galvą nuo pagalvės sakydavo: "Viskas gerai, miegok". O ryte nudrožėm pas šeimininką, kurio vardo per savaitę taip ir nesugebėjom išsiaiškinti. Jis suorganizavo taksį ir mes leidomės į kelionę po tris miestus: Hemis,

Thikse ir Shey.

Pradėjom nuo Hemis. Tai veikiantis vienuolynas. Kelias link jo ilgas. Vingiuojam serpantininiu aukštyn. Iš pradžių nelabai supratome kur eiti. Prieš mus žingsniavo vokiečių turistų grupė. Mes atsisėdom jiems ant uodegos – jie atrodo žino, kur reikia eiti. Praeiname pro tokius vartelius, ant kurių kabo tokia nedidelė skardinė lentelė su užrašu Gotsang 2 km. Atrodo kaip šutkė – kur čia tuos 2 km eiti ir kas tas Gotsang. Po pusvalandžio supratome, kad įkliuvome. Laiptai vingiuoja aukštai aukštai kalno viršūnės link. Kažkur kalno viršūnėje matosi du pastatai. Ir kurių velnių mus nešė į tą galerą – pastatuose nieko ypatingo.

Gyvena keli vienuoliai, vienas iš jų toks nuolatos žvengiantis – vienatvė ir atsiskyrėlio gyvenimas daro savo. Vienu žodžiu padarėm maždaug pusantros valandos treką ir viskas. Vienintelė atrakcija – pamatėm bandą elnių – Čepulis paskui mums įrodė, kad tai ožiai, o ne elniai, - ir driežų, kuriuos gaudė Adomas. Tada galų gale nuėjom į Hemis. Kažkaip jau kažko naujo nebeišvydome. Tai septyniolikto amžiaus vienuolynas su gompą. Kadangi į Hemis patekome tarsi iš kitos pusės, tai mokėti už bilietus nereikėjo. Sekantis sustojimas – Thikse. Sonata kažkuriame kelionių gide perskaitė, kad nuo Thikse iki Shey eina takelis per kapines ir akmeninę dykumą. Moteriškas kolektyvas iškart užsidegė mintimi pražingsniuoti šiuo maršrutu. Thikse miestelis įkurtas penkioliktame amžiuje. Per tiek metų kalnas apaugo begalinėmis pastatų, namelių, trobelių konstrukcijomis. Dauguma iš jų dabar yra apleisti ir negyvenami. Bet koku atveju, Thikse yra labiausiai fotografuojamas ir vizualiai žinomas Ladakho architektūrinis ansamblis. Vienas iš įspūdingiausių dalykų šioje vietoje – didžiulė, 14 m.

aukščio Budos sėdinčio lotoso pozoje statula. Ji tęsiasi per kelis pastato aukštus. Veidas auksinis, tarsi (o gal iš tikrųjų) padengtas auksinėmis plokštelėmis ar folija. Nusileidome laiptų labirintu žemyn. Iš apačios visas kompleksas atrodo ištis įspūdingai. Ingridos ir Sonatos mintis pėsčiomis keliauti į Shey biški nuslopo, bet negalutinai. Nuo Thiksės viršaus apžvelgusios būsimą maršrutą, jos apsigalvojo ir nusprendė keliauti tik nuo kapinių, kas yra maždaug 10 min. kelio, vietoj galvotų 2 val. Paleidome jas prie kapinių, o patys nuvažiavome link Shey pilies. Shey yra buvusi Ladakho sostinė, bet nuo devyniolikto amžiaus yra apleista ir po biški griūva. Daug įdomiau, bent jau mūsų nedidelei kompanijai, užsiropšti ten, kur kiti tikrai nosies nekiša – ant aprupėjusių ir kalno viršūne besitęsiančių pilies griuvėsių. Kelio link jų kaip ir nėra – ropščiamės kaip kalnų ožiai. Ir visi žvalgomės, kur mūsų keliauninkės. Adomas staiga pamato du taškelius tarp kapinių ir pilies pusiaukelėje. Štai kur jos. Bet staiga Sonata ir Ingrida išdygsta ant pilies stogo – tie du taškėliai buvo karvės.

Galų gale apie ketvirtą jau grįžtame į LEH. Sumokėjome už visą pasivažinėjimą 1260+150 rupijų. Skačiuojama taip: yra tokia knygutė, kur surašyti visi maršrutai ir jų kainos. Į kainą įeina kelionės kaina + 1 val. vietoje. Kiekviena papildoma valanda vietoje – 150 rupijų.

Valgome tibetiečių restorane, bet nuo tų pačių tibetietišku momo biški bloga, tad Ingrida ir Sonata bando vegetariškus patiekalus, o Adomas tiesiog keptą viščiuką su bulvytėmis free. Vakaras kaip visą laiką iš dviejų ritualų: geriame siurprizą ir aiškinamės kas durnius. Kaip visą laiką favoritai tie patys: Sonata, Čepulis, Adomas. Na ką, rytoj paskutinė diena Lehe. Šeštadienį pusę penkių išvažiuojame į Manali autobusu.

Marius L.

2007.08.03 (penktadienis)

Visų pirma Su Gimtadieniu Bratka! Visų antra tai buvo tikra išieginė diena. Net prabudome apie 9.

Taigi planų jokių nebuvo, išskyrus masažas man ir Ingridai ir šventinė vakarienė 19:00 na 5 person. Taigis prieš masažą nudulinau į kavinę mėtų arbatos ir pyragėlio. Kad nusiraminti, bo xebra mane priparino, jog 14 Lt daugiau sumokėjau už moterį ir dabar turėsiu sex'y time arba ta moteris bus mazoliais raupais apaugus bedantė senė. Deja (ačiū dievui man) buvo jauna visai graži Indė. Tai kai kurių personų prašymu pateikiu išplėstinį masažo aprašymą:

Visų pirma įvedė į rūšį, suskirstytą į kokį 6 palatas, atskirtas žaliom užuolaidom. Liepia nusirengti, paguldo ant stalo. Aš kažkodėl galvojau, kad "oil bath" – tai aliejaus vonios, ir

mane turi grūst į vonią, o ne ant ant stalo. Pažiūrėjo kaip į durnių. O paskui atėjęs salono (rūsio) menedžeris paaiškino, kad čia toks pavadinimas 2 val. masažo. Žodžiu, pradėjo nuo švelnių rankų judesių nugarą link sėdmėnų, vienas įgudęs judesys ir kelnaitės atsidūrė šlaunų srityje. Jos minkšti, bet stiprūs delnai vis stipriau ir stipriau trynė nugarą, pečius, juosmenį (80% palikdami popos srityje), tuo suteikdama labai didelę palaimą ir malonumą. Įgudę pirštukai landžiojo į slapčiausias kūno vietas, paspausdami taškus, kurių niekas nėra spaudęs. O dar kai užpylė aliejum, kai ištrynė juo visą kūną, rodos į dangų pakilau. Tai va, lieka nepatenkinta tik viena kūno vieta (teisingiau 3). Išėjau per kilometrą atsiduodantis aliejais. Jei rimtai, tai buvo visai neblogas masažas!

Po manęs ėjo Ingrida. Tai ji sakė, kad tokio sex'y masažo dar neapturėjo (liko nepaliesta 0 (nulis) kūno vietų). Visą likusią dieną ji buvo kažkokia... atsipalaidavusi. O daugiau nieko ypatingo iki 7 neįvyko. Adomai tąsėsi po turgų, bei apsilankė Ladakho moterų sąjungos patalpose. Mat ten rodė filmą apie Ladakho praeitį ir dabartį. Sakė, kad buvo įdomu. Mat iki 1974 ši sritis buvo beveik atskirta nuo pasaulio ir čia žmonės laimingai gyveno bendruomeninėje santvarkoje, bet tempora mutamur (laikai keičiasi)...

...Iki 7 kiti pratempė laiką interneto salonuose, tąsydamiesi ir pirkdami suvenyrus ar tiesiog snaudami ar rūkydami.

Na, o 7 val. jau buvom prie Tibetan kitchen restorano. Tiesa, prieš tai graudulingai atsiveikinom su Tong Spong šeimininku (vardo taip ir nežinom). Ypatingai ilgai jis negalėjo paleisti Adomo rankų...

Nu, bet mes jau restorane, mums paruoštas staliukas. Pastatė didžiulę žvakę. Tradiciškai pirma arbata + alus. Vėliau atnešė skanios sriubos. Po to dar alaus ir paskui pradėjo ruošti vietą pagrindiniam patiekalui – Gyak. Prinešė ryžių, įdomios formos duonos, padažų, daržovių ir pagaliau metalinę kalno formą ant anglių, kurioje garavo įvairiausi tibetietiški mėsos gaminiai – suktinukai, aviena, vištiena, daržovės, sūris, makaronai (kinetiški). Visko nežinau, bet šiuo klausimu galite kreiptis pas mūsų tos dienos šeimininkę, Ingridą, kuri ir organizavo šitą pyrą, užsakinėjo produktus, patrakus derino meniu ir stalo serviravimą.

Buvo labai skanu. Šiaip sakoma, kad šitą patiekalą turi paragauti bent kartą per metus. Kai jau apsiriję bandėm paprašyti sąskaitos, mums pasakė "desert is coming". Taigi desertas – bananai, ananasai ar dar kažkas kepti tešloje. Baigėsi pyras, (kainavo apie 2000 rupijų) ir nukulniavom ruošti kupriakus kelionei. Nes kitos dienos ryte turim keltis ir vykti į Manali.

P.S. masažas kainavo 1200 Rs (apie 90 Lt) 2 val. jei nori, kad masažą darytų priešinga lytis + 200 Rs (14 lt).

Marius Č.

2007.08.04

(šeštadienis)

Šį kartą kėlėmės anksti – 4 valandą ryto, nes turėjome suspėti į autobusą į Manali. Pasirodo, 4 ryto Leh'o miestas jau traukia savo giesmes iš minaretų, jiems pritaria vietiniai šunys. Autobusas į Manali atrodė naujas (dieną – senas) ir juo važiavo vien tik užsieniečiai. Išvažiavome 4:50, nors lygtai turėjome išvykti 5 valandą. Taigi, prasidėjo kelionė, trukusi visą dieną ir pasibaigusi apie pusę 12 nakties. Kaip vėliau paskaičiavom, autobuso greitis buvo ~15 km/h. Per visą tą laiką autobusas nuvažiavo iki Keylong miestelio. Didžioji dalis maršruto Leh-Keylong dalis driekiasi kalnais. Autobusas tai kyla į kalnus serpantiniais, tai leidžiasi nuo kalnų, cypdamas ir trinksėdamas. Vaizdai super gražūs: statūs kalnai, juose kartais matai lyg supiltas iš smėlio pilis, upes, tekančias tarpeklių viduje. Pats kelias labai įvairios kokybės – tai puikus asfaltas, tai beveik duobėtas žvyrkelis. O keliuko platumas skirtas tik vienai mašinai, tai šiek tiek adrenalino susikaupia, kai prasilenkinėja autobusas su benzina ar prekes vežančiais tralais. Kartais atstumas tarp mašinų buvo per kelis centimetrus.

Ir labai prikolnai atrodo mašinos, nusivertę nuo skardžių...

Beje, šis kelias yra antrasis pagal aukštį pasaulyje, aukščiausia vieta ~5300 km. Kelionės metu du kartus iš visų keleivių buvo surinkti pasai. Kažkodėl buvo nurašomi jų pasų duomenys į žurnalus. Kam to reikia, nesupratome. Šiaip tai bijantiems aukščio siūlyčiau šiuo keliu iš viso nevažiuoti, kadangi labai jau dažnai gali pasijusti bekabas ant bedugnės krašto. Ingrida visą kelią sėdėjo įsikibus Mariui į ranką ir išplėtusi akis. Kelionės metu autobusas kelis kartus buvo sustojęs (prieš tai surinkus pasus), sustojimų vietose galima buvo atsigerti ir užkąsti nusipirkti.

Apie 23:30, jau sutemus, atvažiavome į Keylong'o miestelyje esančią nakvynės vietą. Čia savotiškame *guest house* buvo pastatyta palapinių. Palapinėse po 3 lovas. Čia mus ir suguldė. Prieš tai dar pavakarieniavome. Viešbučio vakarienė buvo ryžiai, kažkoks patiekalas iš žirnių, kažkoks iš lęšių, daržovės. Beje, nakvynė, vakarienė ir pusryčiai įėjo į bilieto (1600 Rs) kainą.

P.S. Adomas prašė parašyt, kad jis asilas, mat paliko turistinius batus viešbuty po lova. Tai gražu.
Sonata

2007.08.05 (sekmadienis)

Dar iš vakaro buvo pasakyta, kad autobusas išvažiuoja 7:00. Žinoma, taip nebuvo, nes kol praėjo bendri viso autobuso keleivių pusryčiai, kol visi susitarsė kuprines – atėjo beveik 8:00.

P.S. pusryčius gavome visai nekokių – buvo bulvės, taip "prigardintos" prieskoniais, kad nieko daugiau nesijautė, tik prieskoniai. Na, gautas "duoninis" blynas reikalą šiek tiek pagerino, o masalos arbata visai nieko.

Taip, pajudame link Manali, po to autobusas važiuoja link Khoksaro. Dar vienas pasų patikrinimas, kuris trunka apie valandą (na, gal kiek trumpiau). Judame link Rahtong perėjos. Per autobusą vienoje pusėje matosi Pir Panjal kalnynas, kitoje – Mulkilli & Lahaul kalnynas. Vaizdas neapsakomas, neaprašomas ir tiesiog jį reikia pamatyti. O iš tikro – tai kas sakėsi buvęs Šiaurės Indijoje, bet nevažiavo keliu Manali-Leh, tai tas tiesiog Šiaurės Indijoje ir nebuvo.

Taigi, kertame perėją, paskui leidžiamės nuo jos. Sustojimas, nedidelis pavalgymas. Po to – dar nerealesni vaizdai, kurių nei aprašysi nei atpasakosi. Vėlgi – reikia pamatyti. Ir pamatyti vaizdus, ir kaip atrodo kelias, ir kaip voliojasi automobilių griaučiai kažkur žemai.

Leidomės iki Vashisht priemiesčio, esančio šalia Manali. Čia, po trumpos diskusijos, ir išlipome.

P.S.S. autobusas likusius kilometrus nuo Keylongo iki Manali įveikė per kokias 7,5 val.

Užsimečėm kuprines ir nupėdinome į kalnėn ieškoti "guest hous'o". Kartu dar vilkosi kokie 7-8 turistai iš to pačio autobuso, iš kurių vienai bobulkai Čepulis net padėjo tempti jos tašelką.

Taip jau gavosi, kad "užkibome" ant pirmo guest-houso pasiūlymo. Abu Marijai po kambarių testo su bobulka-šeimininke už 800 Rs sutarė paimti visą namą – kitaip sakant 3 kambarius su didžiule svetaine, kai iš tų kambarių mums reikalingi tiktai 2. Na, bet, kad būtume vieni – paėmėme viską. Vieta puiki – matosi visas Manali, ošia upė ir panašiai.

Greitai sumetę šmutkes ir gavę arbatos, išėjome į gatvę, susigavome porą autorikšų ir už 50 Rs nuvažiavome į Manali autobusų stotį.

Suradome kasas ir po nedidelio pusiau suprantamo pokalbio paėmėme 5 bilietus į Varanasį Delį po 540 Rs. Autobusas turi išvykti kitą dieną 16:00 val.

Po to – trynimasis po miestą, kuris yra viena didelė parduotuvė arba turgus. Prisipirkome daržovių vakaro sriubai, nukeliavome į parką (po 5 Rs žmogui, kaip ir buvo nurodyta literatūroje). Iki Senojo Manali nenukeliavome – vakarėjo ir šiaip tingėjosi. Pasigavome autorikšas ir atgal "namo" į "guest hous'ą".

Bendrom pajėgom nuskutome, supjaustėme ir kitaip apdorojome daržoves, pakepėme konservus ir iš viso to išvirėme sriubą.

Valgydami nusprendėme, kad vis dėl to indai valgyti nemoka daryti. Arba mes dar neragavome gero indiško maisto.

Po maisto šiek tiek indiško alaus, suvartojome dar Lehe pirktą viskį.

Besėdint dar atskrenda gražus drugelis-meškutė. Po kiek laiko Ingrida iš tuliko atneša baisiai didelį vorą, kuris pasak jos pačios, plumptelėjo nuo lubų tiesiai ant galvos.

Taip diena ir pasibaigė.

Adomas

2007.08.06

(pirmadienis)

Rytas prasidėjo 8 val., kai visai neblogai išsimiegoję pakilome daryti pusryčių. Pro langą pliaupiantis lietus pradžioje mums nieko gero nežadėjo, tačiau debesys pamažu sklaidėsi ir atėjo gan graži diena. Palikę Marių Č. varti arbatos mūsų virtuvėlėje, aš su Sonata nuėjome į vietinę parduotuvėlę nupirkti ko nors pusryčiams. Dvejose parduotuvėlėse nupirkome du didelius agurkus (10 Rs), bananų kekę (15 Rs), duonos (45 Rs) ir 13 kiaušinių (13 Rs). Taigi pusryčiai mums kainavo 83 Rs, t.y. apie 6 Lt. Padalinus iš penkių, po 1 Lt 10 centų. Prabanga!!!

Taigis pasipjaustę dar savo turimų lašinukų išsikepėme tiesiog karališkas kiaušinienes, t.p. prie kiaušinienes pakepinome vieną iš likusių konservų. Mariui Č. Bevalgant kilo mintis Manali gaminti pusryčius ir mokyti vietinius omletų ir kiaušinienių gaminimo meno.

Po pusryčių, palikę kuprines tame pačiame guest hous'e, su autorikšomis nuvažiavome į Senajį Manali. Jis yra priešingoje Vashistu pusėje, kito kalno papėdėje. Senasis Manali pilnas parduotuvėlių su suvenyrais, kavinukų, bet gražiausia jame seni mediniai namai ir kiemai, tiesa kaip visada apšnerkšti, apmyžti ir smirdantys. Senojo Manali viršuje yra naujoji šventykla, bet ne labai įspūdinga. Leidžiantis nuo Senojo Manali radome vieną kavinukę, kurioje parduoda Tikrą kavą, t.y. ne tirpią, o tikrąją iš pupelių. Patyrę tokį

malonumą ėjome žiūrėti vienos gražiausių Manali įžymybių – Hadimbos šventyklos. Tai penkių šimtų metų senumo trijų aukštų šventykla su labai gražiais mediniais išraižymais. Šalia šventyklos yra įdomus (taip sakė Adomas ir Marius Čepulis) istorinis vietinis muziejus. Tiksliai nesupratome, bet gal pirmadienis yra ne darbo diena, nes (ypatingai prie šventyklos) buvo daug gražiai išsipuošusių indų. Vyrai – tai ilgomis kelnėmis ir į jas sukištais marškiniais, o moterys pasipuošusios ryškių spalvų sariais. Prie šventyklos prekiautojai pardavinėja įvairių neskoningų blizgalų ir taip pat galima nusifotografuoti su angoriniais triušiais ar gražiai sušukuotais jakais. Šiaip tai Ladakhe žmonės noriai fotografuojasi, arba bent jau nepriekaištauja, o Manali daug kas nesutinka arba prašo už tai pinigų.

Ypatingai juokingai atrodo trijų-keturių senių grupė su kobromis ir smaugliais.

Šiaip jie sėdi, nuobodžiauja, bet vos horizonte pamato baltaveidį, pradeda dūduoti ir atidaro savo krepšelius su kobromis. Norint juos nufotografuoti arba nusifotografuoti, reikia mokėti.

Pavaikščioję po Manali, 15 val. grįžtame į guest hous'ą, paėmę kuprines su autorikšomis nuvažiavome į autobusų stotį. Stotis tragiška – purvas, myžalai, krūva besitrinančių purvinų indų. Ant autobusų jų važiavimo kryptis nenurodyta, tad suprasti kuris autobusas kur važiuoja šansų beveik nėra. Gerai, kad mus su kuprinėmis pastebėjo kažkoks senis ir paklausė ar mes kartais nevažiuojame į Delį. Tas pats senis atidarė autobuso bagažinę ir sudėjo mūsų kuprines. Kas jis buvo taip ir

nesupratome, nes vairuotojas ir jo padėjėjas buvo visai kiti indai. Autobusas buvo Deluxas, gan tvarkingas ir juo be mūsų važiavo matyt ne žemiausios kastos indai. Po pusantros valandos privažiavome Kullu miestą. Miesto stotyje išlipome pramankštinti kojas, tad prisiziūrėjome kaip atrodo autobusai prigrūsti vietinių indų, kaip stotyje vietiniai iš kibirų siūlo kažkokio jovalo.

Paskui važiavome toliau Delio link, stebėdami vietinius kaimus, gamtą ir žmones. Paskui sutemo ir mes užmigome.

Ingrida

2007.08.07

(antradienis)

Pabudau ryte nuo to nesibaigiančio pypsėjimo, staigaus stabdymo. Visą naktį taip. Indija atrodo yra vienas didelis nesibaigiantis miestas, o gal kaimas. Naktį kada beatsibustum – pro langus matosi parduotuvytės, kioskeliai, nameliai. Autobusas pastoviai sustoja. Kažkas įlipa, išlipa. Autobuse yra 4-ių tipų žmonės: vairuotojas. Kontrolierius/ konduktorius. Jis turi švilpuką. Važiuojant per didesnę gyvenvietę konduktorius stovi tarpduryje ir gauda keleivius. Su vairuotoju jis bendrauja per švilpuką. Vienas švilpt – stojam; du švilpt – važiuojam. Trečia žmonių kategorija autobuse – keleiviai. 4-a – keisti žmonės, kurie sėdi vairuotojo kabinoje. Ką jie ten veikia – neaišku. Aišku, kad jie keleiviai, bet sėdi su vairuotoju. Vidurnaktį konduktorius davė kiekvienam po vandens butelį. Prieš mus sėdi jauna indų porėlė ir bando išrasti naują Kamasutros pozą, kuri tiktų autobuso sėdynėms. Ir dar jie atsidarę langą, tad važiuojant stipriai pučia šiltas vėjas. Nuo to vėjo ryte atsibudome padengti storu dulkių sluoksniu. Nosį iš tolo kutena Delio smarvė. Autobusas sustoja kažkokioje gatvelėje – *last stop*. Išlipame – mūsų kuprinės dulkėtos, purvinos – akivaizdžiai autobuso dugne yra skylės, pro kur visos kelio dulkės nusėdo ant mūsų kuprinių. Išlipus iš karto trenkia dvokiantis Delis. Pristato įkyrios personalijos: kur jums reikia, gal padėti, gal nuvežti? Žingsniuojame patys į metro. Metro vėsiau, mažiau žmonių ir švaru. Apsauga nori patikrinti mūsų kuprines, bet mes juos įtikiname, kad ten tik rūbai. Važiuojam į New Delhi traukinių stotį. Kainuoja 8 rupijos žmogui. Važiuojant reikia pasakyti norimos stoties pavadinimą – nuo to priklauso bilieto kaina.

Atvažiuoja metro traukinys. Staiga iš kažkur užplūsta tuntai indų. Jie be ceremonijų sulenda į traukinį ir mandagiems europiečiams nelieka vietos. Vienintelis Adomas įlipa į traukinį ir nuvažiuoja. Mes liekame vietoje ir šturmuojame kitą traukinį. Išlipame tiesiai priešais Naujojo Delio traukinių stotį. Žmonių kaip skruzdėlyne. Visi skuba, lekia. Lekiname ir mes prie bilietų kasų. Karšta, prakaitas varva. Pristato kažkoks tvarkingas dėdė, kuris kažką įtikinamai pasakoja. Pasiima Adomą ir vedasi prie kitų kasų. Aš lyg koks detektyvas seku jiems iš paskos. Prie kito langelio tas tipas priverčia Adomą užpildyti kažkokį lapelį ir sako, kad su tuo lapeliu reikia eiti į turistų biurą. Anksčiau biuras buvo čia trečiame aukšte, bet dabar jis remontuojamas ar tai šiaip sugriuvęs ir reikia eiti kitur. Tokiomis pasakomis seniai nebetikime. Pėdsekys Čepulis nuveda mus prie *International Tourist* biuro, kuris yra pirmajame kelyje, pagrindiniame pastate, antrame aukšte. Ten daug baltų žmonių ir vėsu. Su bilietais sunku. Į norimą traukinį pusę aštuonių bilietų nėra. Ir moteriškė, kuri parduoda bilietus taip šneka angliškai, kad aš suprantu kas dešimtą žodį. Nusiperkame *second class* su kondicionieriumi bilietus į *Poorva express* 16:25. Sumokame 3700 rupijų. Gavome vieną lapuką, ant kurio surašytos vietos. Iš kurios platformos išvažiuoja traukinys – neaišku, bet galima sužinoti nuėjus į pirmame aukšte esantį *inquiry* langelį. O kol kas nusprendžiame

atsikratyti savo kuprinių ir padėti jas į saugojimo kamara. *Cloakroom* yra pirmajame perone. Kiek pavaikščioję surandame didelį sandėlį su dviem langeliais: priėmimui ir išdavimui. Didelė eilė: iškart pristato kažkoks senas geras dėdė, nuolat besišluostantis prakaitą nuo kaktos balta skarele: "Ne, tokio bagažo nepriims. Reikia būtinai užrakinti su spynele, kitaip bagažo nepriima". Ką daryti? Gal nešti į savo *guest house*'ą? Ai, pabandysim priduoti – nepriims tai nepriims. Po pusvalandžio pridavę bagažą jau žingsniuojame palengvėję tarp perone ant grindų sėdinčių, gulinčių žmonių krūvos.

atsikratyti savo kuprinių ir padėti jas į saugojimo kamara. *Cloakroom* yra pirmajame perone. Kiek pavaikščioję surandame didelį sandėlį su dviem langeliais: priėmimui ir išdavimui. Didelė eilė: iškart pristato kažkoks senas geras dėdė, nuolat besišluostantis prakaitą nuo kaktos balta skarele: "Ne, tokio bagažo nepriims. Reikia būtinai užrakinti su spynele, kitaip bagažo nepriima". Ką daryti? Gal nešti į savo *guest house*'ą? Ai, pabandysim priduoti – nepriims tai nepriims. Po pusvalandžio pridavę bagažą jau žingsniuojame palengvėję tarp perone ant grindų sėdinčių, gulinčių žmonių krūvos.

Kuprines priėmė be jokių kalbų. Su metro nuvažiavome į Naujojo Delio centrą. Ieškome vietos pavalgyti, bet viskas atsidaro tik 11 ar 12 val. Randame tik vieną kavinukę. Užtat gerą. Kava su sumuštiniais. Labai skanu. Po to važiuojame į Nacionalinį muziejų. Ten irgi karšta ir tvanku. Muziejuje visada sunku – eini, šviesos mažai, karšta. Užsukame į restoraną. Ten nustemba, kad mes nenorime valgyti, tik gerti. Ateina šeimininkas – sikhas. Storas ir basas. Paaiškiname, kad karšta: *too hot to eat*. Išgeriame mango shake ir vėl einame į muziejaus sales. Maždaug pusę trijų susiruošiame atgal. Metro stotyje vėl geriame shakus. Mes su Ingrida saugome pasiimtas kuprines.

Adomas ir Sonata nueina pikti maisto, o Čepulis – ieškoti platformos. Stebime indų gyvenimą. Neįsivaizduojamo dydžio šeima su maždaug 30 čemodanų išsinuomoja vežiką. Šis sukrauna čemodanus ant savo vežimo, perriša virve ir sunkiai nužingsniuoja. Kitos šeimos galva užsideda ant galvos kažkokią tai mažą pagalvėlę. Ant jos čemodaną. Ant čemodano – tašę. Į rankas dar po tašę ir pirmyn. Apie ketvirtą žingsniuojame link 11 platformos – iš ten išvyksta mūsų traukinys – Poorva express. Deja, tablo apie jokiį Poorva express nerašo. Kurva express. Kažkoks traukinys 11 platformoje yra. Bet ar mūsų? Vieni sako taip, kiti – kaip durniai šypsosi ir kinkuoja galva. O minutės bėga. Bandome ieškoti savo vagono. Nieko neaišku. Karšta. Lakstome su tom kuprinėms po peroną. Staiga pastebime, kad ant kiekvieno vagono yra priklijuota po baltą popieriaus lapą su vagonu važiuojančių keleivių pavardėmis. Ieškome savųjų – niekur nėra turbūt ne tas traukinys. Susistabdome budistų vienuolį, kuris patikina – tas traukinys, o vagonas turėtų būti kažkur priekyje. Skuodžiame į priekį: galų gale randame savo vagoną. Košmaras baigėsi. Tokio išgyvenimo seniai nebuvau patyręs. Palydovų jokių nėra. Paklausti nėra ko. Traukinio pavadinimas vis dėl to yra ant to balto lapuko esančio ant vagono šono. 16:25 kaip pagal tvarkaraštį pajudame pirmyn. Po kokių 15 min. pasirodo kontrolierius, patikrina bilietus. Atneša patalynę. Po vagonus vaikšto indusai su padėklais, termosais, dėžutėmis. Čai, cola, čipsai, vanduo, maistas. Čepulis Nacionaliniame muziejuje nusipirko knygą ir dabar mums skaito apie Višnu, Krišną ir t.t. Taip praslenka vakaras. Sonata ištraukia siurprizą (taip ir galvojau, kad kas nors vis dėl to įsidės siurprizą). Todėl dabar geriame žalias trejas devynerias ir pamažu ruošiamės miegoti.

Marius L.

2007.08.08 (trečiadienis)

Į Varanasį traukinys turėjo atvažiuoti 7:30. Visi pabudome daug anksčiau ir laukėme, kada traukinys priartės prie Šivos miesto. Atėjus pusei aštuonių Varanasio toli gražu nesimato. Atrodė, kad traukinys daugiau stovi nei važiuoja. Už lango driekėsi ryžių laukai, vietiniai gyventojai juose kažką dirbo, atbėgdami pakakoti šalia geležinkelio. Matėm laukuose vaikščiojančias gerves, povus. Suvalgėme pusryčius, kuriuos sudarė batono 2 riekelės ir kiaušiniene, kurioje buvo super aštrių prieskonių. 5 žmonėms tai kainavo 150 Rs. Miestelis po miestelio slenkame į priekį, kol maždaug pusę pirmos traukinys sustojo Varanasyje. Tik išlipus iš traukinio prisistatė du “padėjėjai” indai, kurie ėmė mus sekti, tarsi rodydami kur yra traukinių stotis, kur autobusų. Nuėjome į bilietų stotį sužinoti kada autobusas važiuoja į Khajuraho. Pasirodė, kad tik vieną kartą per dieną pusė penkių ryte. Tai reiškė, kad reikėtų išvažiuoti jau rytoj, nepaplaukiojus anksti iš ryto Gangu valtele. Tuomet grįžome į traukinių stotį ir 2M nuėjo į turistų informacijos centrą paklausti kitų galimų variantų. Paaiškėjo, kad iki Khajuraho galima nusigauti traukiniu važiuojant į Satna, o iš šio miestelio – autobusu į šventyklų

miestelį Khajuraho. Taigi, nusipirkome bilietus į traukinį, išvažiuojantį 15:50 į Satna. Kol 2M vaikščiojo į turistų informacijos centrą, juos lydėjo kokie 6 indai. Kai paskui ėjome pirkti bilietų, indai taip pat lydėjo. Kol aš su Ingrida sėdėjome ant kuprinių, laukdami 2M, indai į mus spoksojo kaip į eksponatus zoologijos sode. Kai bilietai jau buvo nupirkti, susėdome į baltą, rusišką volgą primenančią mašiną, už važiavimą sumokėdami iš anksto 160 Rs ir gaudami kažkokį taloną, ir mus nuvežė į miestą į Alka viešbutį. Paleido kažkokioje judrioje gatvėje ir vienas indas, kuris stotyje sekiojo iš paskos, o po to dar įr įsigrūdo į mūsų taksį, nuvedė parodyti, kur yra viešbutis. Ėjome gal

10 min. siauromis gatvelėmis, kurios knibždėjo žmonių, kuriomis vaikščiojo karvės ir ožkos. Viešbutyje gavome 2 kambarius. Vienas be tualetu ir vonios už 200 Rs, kitas su šiais patogumais – už 500 Rs. Užkandę blynelių bei indiško patiekalo iš viešbučio meniu, nukeliavome apžiūrėti Gango pakrančių toje vietoje, kur ateina maudytis piligrimai ir kiti palengvėjimo ieškantys žmonės. Pats

Gango vanduo buvo smėlio spalvos, neskaidrus, vandeniui plaukė augalų lapai, gyvulių dalys, valtys su žmonėmis. Pati Gango pakrantė buvo nusėta įvairiausiai atrodančių žmonių, ir senų ir jaunų, ir turtingesnių ir visiškai vargšiška atrodančių. Žmonės meldėsi, miegojo, kirpo plaukus, maudėsi, šiaip sėdėjo.

Prie upės galima prieiti laiptais, tam tikru atstumu viena nuo kitos stovi įvairiems dievams skirtos šventyklos. Vandenyje maudosi ne tik žmonės, bet ir vandeniniai jaučiai. Vietomis iš pakampių sklinda šlapimo ir šūdų kvapas. Vaikai pardavinėja gėles, vietiniai siūlo paplaukioti Gangu valtele. Oranžiniais rūbais apsirengę būriai vyrų atlieka ant kranto kažkokius ritualus, kartkartėmis

šaukdami Bulbos vardą. Ir viskas susilieja į kažkokią misteriją, vykstančią ant Šventosios upės kranto. Nusukę nuo upės grįžome į viešbutį. Gatvėse, kuriomis ėjome, taip pat knibždėjo žmonių, pirmyn-atgal važinėjo rikšos, ir gatvės-gatvelės buvo vienas ištinis, didžiulis turgus. Alkos viešbutyje, jau sutemus, dar sužaidėme kelias partijas kortomis ir nuėjome miegoti, susitarę keltis 5 val. ryte, kad galėtume, patekėjus saulei, pažvelgti į Gango pakrantes plaukiodami valtimi.

Sonata

2007.08.09

(ketvirtadienis)

Nors ir kaip nesinori rašyti šiandien dienoraštį, sėdint čia Khajuraho, ant viešbučio stogo (kitaip sakant platformoje ant stogo įrengtoje kavinėje), bet reikia paminėti kaip mes čia patekome.

Ketvirtadienio rytas pradidėjo Alkos viešbutyje Varanasyje. Kėlėmės apie 5:00, lėkėm į pakrantę ir susigavome valtį. Tai buvo dar iš praeitos dienos sutiktas valtininkas Banana. Sutarimas, aišku, buvo 300 Rs už 1,5 val. Pradėjo valtininkas, kuris buvo vairininkas, su savo 2 padėjėjais-irkluotojais, lėtai slinkti prieš srovę. Na, labai lėtai. Saulė, kurios tekėjimą mes ruošėmės pamatyti, iš tikro tekėjo, tačiau per debesis jos nesimatė, todėl tiesiog šviesėjo. Tiesą sakant besimaudančių kiekis ryte nesiskyrė nuo tiesiog dieną besimaudančių skaičiaus.

P.S. valgį “pakora” verta valgyti, nes tai tiesiog apkeptos tešlos daržovės, sūris ar pan.

Tiesą sakant, vaizdas iš vandens nelabai skyrėsi nuo to, kuris matomas iš kranto. Na, nuplukdė mus valtininkas maždaug iki tos vietos, iki kurios buvome nukulniavę praeitą dieną. Nors kelionė truko 1 val. lygiai, sumokėti teko už 1,5 val., nes kaip ir savaime suprantama, tipo 0,5 val. jo kelionė truks atgal, o apie tai Čepulis nebuvo apkalbėjęs iš anksto. Na, baika, prarijome šį nuostolį (apie

70 Rs). Ir nutarėme keliauti iki Beždžionių šventyklos. Pasirodo, tai buvo ne taip lengva, įskaitant tai, kad visi žemėlapiai dėl žioplumo priešasčių buvo palikti viešbutyje. Kadangi atstumas buvo didelis, o atmintyje išlikęs žemėlapis valandos ėjimo metu pradėjo praradinėti savo ryškius kontūrus ir pamažu pradėjo lietis, tai paprasčiausiai nugrybavome ir praradome šansus susirasti tą šventyklą. Tiesa, radome kitą šventyklą – tokią raudoną visą ir pan. Toliau nusprendėme pasinaudoti autorikšu paslaugomis. Be to, kaip pasirodė, ta Beždžionių šventykla buvo beveik šalia – na, 5 minučių atstumu su rikšomis nuo tos raudonos šventyklos.

Į beždžionių šventyklą, kad ir kaip būtų keista, neįleido su fotoaparatais. Juos liepė palikti saugojimo kamerėlėse. Ir kaip nebūtų keista – visiškai nemokamai. Šventykla iš tikro pilna beždžionių ir maldininkų.

Toliau iš tos šventyklos nusprendėme jau traukti miesto link. Ir šį kartą paėmėme dviračius-rikšas. Važiavome tiesiog iki cento, mokėdami po 30 Rs už dviratį. Nors ir sutarėme po 30 Rs, Lukošiai sumokėjo 50 Rs, nes tiesiog jiems iš 100 daugiau gražos nedavė. Deja, į tokią transporto priemonę tilpo tik 2 žmogeliukai.

Nuo miesto centro pėsčiomis patraukėme link šilko parduotuvės, kurios slaptą planą buvome gavę. Na, tos parduotuvės mums nelabai reikėjo, bet kadangi gavome tą slaptą planą, tai tiesiog atsirado sportinis interesas. Kaip pasirodė – ta parduotuvė ne taip jau ir arti.

P.S. kažkuriuo šio keliavimo momentu pamečiau savo laikrodį. Žinoma, tai supratau tik jau būdamas parduotuvėje, kai reikėjo pažiūrėti valandas :-)

Na, o parduotuvė – tai tikras nuotykis, o pardavėjas – tikras vadybininkas, kokių trūksta Lietuvoje, kaip išsireiškė Čepulis. Mūsų parduotuvės trofėjai fiksuotomis kainomis: Čepulis – apie 10 šalikų, skara, patalynė ir dar saris; Lukošiai – gal 5 šalikai ir patalynė; Urbanavičiai – tik 5 šalikai.

Na, ir praleistos kelios valandos. Po to netgi bėgom reikėjo bėgti iki Alka guest house pasiimti kuprinių ir – link stoties.

P.S. Indijoje kartais labiau apsimoka imti taksi nei autorikšas. Pvz.: iki Alka su taksi atvažiavome už 150+10 Rs, o su autorikšomis grįžome už sutartus 80+80, bet dar 10 (kaip graža) kažkur nusimuilino, tad gavosi 80+90 ir dar su ginčais.

Stotyje teko prasistumdyti apie geras kelias valandas. Aišku dar pakeistas buvo traukinio kelias – tai teko vėl bogintis per visą spūstį kitur.

Sulipome į traukinį ir palikome Varanasį. Kas skaityti, kas miegoti. Ir taip iki 10:00. Po to paiškėjo, kad traukinys vėluoja 1 val., po to dar 1 val. Satnoje buvome ~0:30 (vietoje 10:00). Jau manėme, kad reikės stumdytis stotyje iki ryto, laukiant autobuso. Tačiau vėl atsirado dušmanas. Su juo ir nudūmėme iki Khajuraho. Už 1500 Rs. Gerai nuskilo ir po 2 val. kelio jau buvome vietoje ir naktį dar gavome viešbutį.

Adomas

P.S. labai keista, bet atrodo, kad indai vairuoti nemoka, nes nors eismas ir kairinis, bet jie vis tiek važiuoja dešine puse naktį su ilgomis prieš kitą atvažiuojantį per centrą. Prasilenkia – po pasimirkčiojimo, pasipypinimo ir beveik sustojimo.

P.S.S. dar vienas keistas indų bruožas. Sutari kainą iš pradžių (net užrašai ant lapelio). Gauni paslaugą. Duodi pinigų. O indai – “verkiančiom” klausia akim – gal duosi

dar, na kokį 100 ar du. Ir per vieną dieną – taip net 3 kartus.

P.S.S.S. Indijoje labai greitai pripranti ir dalinai tampi indu – jei turi šiukšles – tai kur jas mesti. Iš pradžių (na, gamtoje tai tikrai) jas nešiojome – gal kur šiukšlių dėžė. Bet ilgainiui aiškėja, kad jų tiesiog nėra (na, nebent atskiras individualias vietas) ir viską mesti vis tiek reikia ant žemės.

2007.08.10

(penktadienis)

Atsikėliau 7 val. ryto nuo tvankybės (nebuvo šviesos, todėl nedirbo ventiliatoriai ir buvo tamsu kaip kurmyne) ir aišku prikėliau kitus. Pusryčiauome Jain svečių namų terasoje. Skaniausia buvo Adomo užsakyta Pakora – t.y. daržovės tešloje keptos aliejuje (gali būti sūrio Pakora – t.y. su tešla ir sūriu viduje). Papusryčiauė išėjome Khajuraho gatvėmis autobusų stoties link. Eidami gatve niekaip negalėjome atsistebėti palyginus indiška ramybe ir tvarkingomis gatvėmis. Man užsiminus, kad reikia nupirkti draugams Vilniuje viskio, Sonata pasakė: “Šiame rojuje alkoholis neparduodamas”. Šalia autobusų stoties radome “traukinių rezervavimo” būdelę, kurioje užsisakėme bilietus traukiniu Jhansi-Delhi, o autobusų stotyje bilietus autobusu Khajuraho-Jhansi. Šiaip traukinio bilietai buvo brangūs – 1200 Rs (~80 Lt), bet autobusu tik 100 Rs (~7 Lt).

Sutvarkę formalumus, išėjome kultūrintis. Pradžioje nuėjome į Vakarinę šventyklų grupę. Įėjimo kaina į šventyklą yra 250 Rs/žmogui (~18 Lt). Kai įėjome į visą Vakariųjų šventyklų kompleksą, nustebome idealia švara, sutvarkytomis vejomis, tvarkingai apkirptais medžiais, žydinčiais krūmais. Vat tokia Indija rodoma per Travel laidas, trūko tik su gražiais sariais lakstančių indžių. Na bet aišku gražiausia šiame vakariniame komplekse – ne gražios vejos, o tūkstančio metų senumo šventyklos, su

skulptūromis gražių moterų, kareivių ir žinoma erotinių scenų. Erotinės scenos dažniausiai vaizduojamos ant šventyklų šoninių sienų. Vakariame komplekse yra 8 didesnės ar mažesnės šventyklos skirtos dievui Višnu.

Vos tik išėjus iš šventyklų komplekso, šventa ir idiliška indiška ramybė baigėsi – prasidėjo įkyriai lysti prekeiviai bei autorikšų vairuotojai, teko skverbtis pro juos jėga. Tačiau vieno autorikšos paslaugomis teko pasinaudoti, kadangi rytiniai ir pietiniai šventyklų kompleksai yra truputį nutolę nuo miestelio. Juos pasiekti pėstute gal ir galima būtų, tačiau kepinanti saulė labai sekino mus ir mes vos vilkome kojas. Pradžioje su autorikša nuvažiuavome į rytinių šventyklų grupę. Šiaip tai šventyklų architektūra jau

kartoja, buvo labai panaši į jau matytas vakarines šventyklas, todėl aplink šventyklas jau pradėjome vaikščioti lėčiau ir vangiau. Na, o paskutinė šventykla buvo Duladeo šventykla iš pietinio šventyklų komplekso. Autorikšai už nuvežimą į rytines ir pietines šventyklas sumokėjome 250 Rs, bet kaip visada vietiniai pradeda sumokėjus inkšti, kad sumokėtų dar 100 Rs, bet mes atkakliai laikomės pozicijos “išankstinis susitarimas yra susitarimas ir šventa”.

Prisikultūrinę nuėjome į miestelio italų restoraną, kuriame jau sėdėjo ir klegėjo krūva italų. Labai skaniai pavalgėme sriubos ir pyragų su capuccino. Marius Č. nebuvo labai smarkiai sužavėtas Khajuraho šventyklomis, kadangi jo seksualinis išprusimas siekia žymiai daugiau nei pavaizduota ant senovinių paminklų. Todėl jis sakė, kad nieko naujo nepamatė. O Adomui patiko, kadangi kareiviai, vaizduojami ant šventyklų sienų, turėjo labai įdomius ir keistus kardus.

Po pietų (~17 val.) prasidėjo laisvoji programa, Marius Č. nuėjo sau, Lukošiai sau, Urbanavičiai sau. Kaip išsiaiškinom vėliau visi skirtingu metu nuėjome prie Chausath apgriuvusios šventyklos. Marius Č. prie šios šventyklos sutiko chebrantus, kurie jam siūlė savo seserį,

aš tu Mariumi L. sutikome mokytoją Bella, kuris kvietė pas save į namus vakarienei, o Urbanavičiai mieste sutiko gerą draugą indą, su kuriuo praleido vakarą turiningai bendraudami. Taip pat visi pasibastėme po parduotuves. Khajuraho yra gražiausias ir tvarkingiausias matytas miestas, tačiau prekeiviai jame yra patys įkyriausi, neįmanoma laisvai praeiti gatvės. Visi iššoka prieš tave ir prašo, kad užeitum tik žvilgtelėti į jo parduotuvę ir vos tik užieni, tuoj pat pradeda kišti viską iš eilės.

Vakare aš su abiem Mariais nuėjome į Raja café pasėdėti ir alučio pagurkšnoti (Urbanavičiai tuo metu laiką leido su naujuoju draugu indu ant suoliuko parke). Pasėdėti kavinėje ilgai ir gražiai nepavyko, kadangi miestą užpuolė blakės. Jos krito ant valgio, stalų, šaligatviai buvo tiesiog juodi nuo jų, jos lindo į plaukus, krito ant kūno. Vienu žodžiu – tapo neįmanoma lauke nei sėdėti, nei vaikščioti, tad grįžome į viešbutį, kuriame laukė siurprizas susijęs su tomis pačiomis blakėmis. Svečių namų šeimininkas pasakė iki 10 val. vakaro kambaryje neįjungti šviesos tam, kad nesulėktų šių gyvių būrys, todėl teko išsimaudžius nueiti 9 val. vakaro miegoti. Aš tą ir padariau: užmigau greitai ir saldžiai.

Ingrida

2007.08.11

(šeštadienis)

Ryte kaip visada nepamiegosi. Ingrida atsibunda ir pradeda vartytis apie šeštą, Čepulis tuo metu ir pradeda dūsauti savo lovytėje. Tenka keltis. Sonata pasirodo iš pat ryto nuėjo į jogos kursus. Tai prie pusryčių mums visiems papasakojo. Joga, 72 metų senis, iš kart pareiškė, kad jis per senas rodyti firminius pratimus, todėl pamokys dvasinės jogos. Tam jis išklausinėjo Sonatą apie jos mėgiamus valgius, kino aktorius, atliko asmenybės psichoanalizę, pažiūrėjo ar geros auros spalvos, pagal gimimo datą pasakė porą horoskopinių dalykų. Tuo seansas, kaip supratau, ir baigėsi.

Iškart po pusryčių, viešbučio šeimininkas suorganizavo mums džipuką už 450 rupijų ir mes važiuojame į parką su kriokliais. Kelionė maždaug pusvalandis. Įėjimas į parką dar 200 rupijų žmogui. Parke turėtume pamatyti įstabaus grožio krioklius ir gyvą galą įvairiausių gyvūnų. Deja, gidas mus nuvilia. Dabar poravimosi sezonas, todėl krokodilų nėra (atostogauja!), pavlinai slepiasi, kiti gyvūnai irgi pasitraukę. Teip, kad parke šiuo metu nieko nėra. Tik beždžionės – langūrai: gido žodžiais jos labai pavojingos. Savo ekskursiją pradėdame nuo geologijos pamokėlės. Gidas išsitraukia maišuką su akmenukais: bazaltas, kvarcas, dolomitas, granitas. Maišukas – 100 rupijų. Atsisakome, o Sonata po to visą kelią eina ir renka tokius pat akmenukus nuo kelio. Nemokamai. Raneh kriokliai gido žodžiais yra 60 metrų aukščio, *lonely planet* gido nuomone – tik 30 m. Šiaip vaizdas bet kokių atveju neblogas. Yra du kriokliai, kurių vanduo siauru dolomitiniu/granitiniu/bazaltiniu kanjonu teka raižyta kalnuota vietoje. Nors dabar liūčių sezonas – liūčių nėra. Tūristams skirtą takelį stovintis vaikinukas pardavinėja nuotraukas, kur ta pati vietovė nufotografuota musonų laikotarpiu. Vanduo pakyla ~60 m. Pernai potvyniai nušlavė 150 kaimų. Be įvairiaspalvių drugelių ir purplelių nieko nėra, aišku išskyrus karves. Bet ir tos, kažkokios baikščios. Čepulis sako, kad jas šaudo, todėl jos tokios bailios. Ir apskritai, geriausia ateiti į mišką ketvirtą rytą – tada gyvūnų būty pilna. Galų gale iš miško tankmės išbaidome bandą tų baisių laukinių langūrų ir tris antilopes. Kaip suprantame iš gido užuominų, už tai, kad jis “parodė” mums tuos gyvūnus, turėsime jį dosniai apdovanoti. Po maždaug valandos kelionės, kai grįžtame, Čepulis duoda jam 100 rupijų. Gidas nustebęs klausia: čia kč už visus? Už visus, už visus, viso gero, čiau bambino. Parodė jis mums

Indijos gamtą: čia medis, čia akmuo, čia paukštis. Koks paukštis? – didelis.

Taigi grįžtame į miestuką. Einame apsipirkti alkoholio. Alkoholis čia brangesnis bei Ladakhe. O tuo metu, po miestelį it pakvaišęs laksto vienas pardavėjas, kurio parduotuvėlėje vakar Adomas matė peilį už 35\$ ir užsiminė, kad jo draugas, to jest Čepulis, gali norėti jį pirkti. Kaip tyčia Čepulis kažkur dingęs. Pardavėjas vaikšto paskui mus, kol mes jam atveriamė akis: tu čia bastais paskui mus po visą kaimą, o mūsų draugas gal šiuo metu kaip tik yra tavo parduotuvėje. Vargšas vyrukas kaip išdegęs akis nulėkė link savo parduotuvės. Po keliolikos

minučių vėl pasiveja mus, bet šį kartą ant motociklo – ne, jūsų draugas nebuvo atėjęs. Pažadame jam būtinai užsukti vėliau.

Vėl valgome italų restorane, nors visi tipo sotūs, bet užsisakome sriubos, daržovių, pyragų, kavos. Galų gale apie pusę trijų, pasukame link autobusų stoties. Pakeliui užsukame peilio. Šiandien jo kaina – 75\$. Čepulis tikrai nesužavėtas. Išeinant iš parduotuvės peilis kainuoja 50\$. Bet vis tiek zažirno.

Ir pagaliau mes autobuse. Tikrai nesitikėjome, kad tai bus koks nors netikėtumas, nes perkant bilietus mums sakė, kad autobusas bus super liuks, bet deja, atvažiavo pimpaliuks. Toks autobusas, kur vietiniai darda iš vieno kaimo į kitą. Kuprines sumetė ant stogo: +10 rupijų už kiekvieną. Sėdynės – trivietės ir dvivietės. Kaip trims normaliems baltiesiems sutilpti į trivietę sėdynę – paslaptis. Bet telpame. Kaip šprotai konserve. O autobusas pustuštis. Galvojome, išvažiuosime iš stoties, persėsime. Vairuotojas užvedė variklį. Kaip suprantu, tai tarsi koks sutartinis signalas. Iš kažkur pasipylė tundai indų: mokinių, senių, diedų ir per kokias 10s autobusas tapo sausakimšas. Po kokios valandos privažiavome kažkokį miestą. Iki tol autobusas šiaip ne taip aptuštėjo. Autobusų stotyje, kurioje, atrodo, tvyro tikras chaosas, išlipame pamankštinti kojų, nes autobusas stovės 40 min. (!). Suskaičiuojame aplink mus glaudžiu ratu stovinčius ir į mus spoksančius maždaug 29 indus, neskaitant keliolikos šimtų, kurie nedrįsta priėti arčiau. Vaikai kaulija pinigų, šratinukų, šokolado. Suaugusius šiaip ištiko koma – baltieji. O ant autobuso stogo tuo metu štabeliuoja kažkokias dėžes, ryšulius. Suprantame, bus keleivių antplūdis. Ir tikrai, kai po valandos autobusas šiaip ne taip pajuda, žmonių tiršta. Kažkur gale verkė vaikas, trynėsi kažkokie pacanai. Vairuotojo kėdė, kuri nėra atskirta stiklu ar kaip nors kitaip nuo keleivių, aplipta žmonėmis. Vairuotojas nuolat rūko. Be viso šito jovalo, autobuse yra du kontrolieriai. Vienas rūpinosi bilietėlių išrašymu, kitas – keleivių rinkimu, todėl visą kelią važiuoja pusiau išlindęs į lauką pro praviras duris. Stojome ties kiekvienu kaimu, o kaimų čia yra daug. Vienu žodžiu, 175 km. įveikiame per 5,5 val. jau tamsoje įvažiuojame į Jhansi. Nespėja autobusas sustoti kelkraštyje – tipo prie autobusų stoties, jį apspinta dešimtys autorikšų. Užblokuoja kelią, pypsi, žviegia, rėkia. Vairuotojai lipa į autobusą, šūkauja, siūlosi nuvežti kur panorėsi. Kamštis. Keleiviai nesugeba išlipti, o kai išlipa irgi kamštis:

autorikšos stovi per pusmetrį nuo autobuso. Šiaip ne taip prasibrauname, gauname kuprines. Visi su tom autorikšom (50 Rs viena) lekiam į traukinių stotį. Čia, reikia pastebėti, tvarkingiau nei kitose stotyse. Perone net negalima rūkyti. Prisistato įvairiausi kontrolieriai-pagalbininkai. Iš kur jūs? Lietuva. Aaa... tarsi žinotų kur tai yra. Tie juodukai pradeda nervinti. Bandai rašyti dienoraštį, o penki snukiai stovi aplinkui nubedę nosį į sąsiuvinį ir stebisi stebuklais: ant balto popieriaus lapo liejasi raidės. Staiga minia čiabuvių apspinta Čepulį. Jis nieko nesupranta. Pasirodo, žioplelis, pametė visą savo piniginę su pasu, o kažkoks indas ją rado ir atnešė jam. Viskas vietoje, niekas nepaimta. Va čia tai bajeris. Likų

Marius Indijoje, kaip tam filme pagyventų oro uoste, susirastų ten darbą ir t.t. Juokas juokais, bet ką daryti pametus pasą – visiškai neaišku. Iki traukinio liko pusantros valandos. Rašau dienoraštį, šalia miega Ingrida, aplinkui kasydamiesi kiaušinius vaikšto indai, gaudžia garvežiai, o mes kvepiame svogūnais, nes ką tik šlamštėme juos su duona.

Marius L.

2007.08.12 (sekmadienis) – 2007.08.13 (pirmadienis)

Pasitrynę šonais su bendravimo ištroškusiais indais, nuėjome iki savo perono. Ten jau stovėjo traukinys į Delhi, bet pasirodo ne tas... Žodžiu tas traukinys atvyko laiku (aišku ne į tą peroną). Gavom pirmą klasę (kupė)! Viena rezervuotą vietą irgi gavom. Žodžiu lūžau be plionkės. O ryte jau buvom Indostano sostinėje. Tiesa, Adomas išbandė dušą traukinyje. Sakė visai nieko.

Taigi vėl Delis. Vėl stotis. Tik šį kartą Nizamudin. Bagažą vėl palikom Cloak room'e. Kadangi jis neatitiko visų reikalavimų ir ant kiekvieno užtrauktuko nebuvo spygų, tai jį įkišo į kitą kambarį (pagal taisyklės nepriima iš viso be spygų). Ir su taksu nuvarėm stumti laiko zoosode. Šiaip ZOO visai nieko,

palyginti su miestu netgi švarus, mažiau žmonių mėšlo. Gyvūnų negūstai, bet jiems sudarytos visai neblogos sąlygos, yra daug vietos. Sonata pamatė savo svajonių gyvūną – žirafą. Buvo labai fainas paukštis raganosis. Klykavo povai ir burundukai. Beždžionės iš žioplių indų vogė sausainius. Žodžiu, 3 val. prastūmėm. Apie 1 val. su autorikšomis nusitėpėm iki Centrinio parko. Ten pavalgėm Zennunu kiniečių restorane ir gėrėm kavos savo kavinėje su šokoladine faktazija. Apsunkimas ir aptingimas. Sonata sugalvojo dar vieną atrakciją – prieskonių turgų ir “Palika bazar”. “Palikoj” turėjo būti neblogų knygynų – radome tik 1. Daugiau tai skudurynas ir indiškų erotinių filmų lavkės. Metro nuvarėm iki prieskonių turgaus – keleto prekyviečių prieskoniais ir riešutais Senajame Delyje, šūdinoje gatvėje. Paskutinį kartą atsiuostėme “skanių kvapų”, atsižiūrėjome gražių vaizdų. Prieskonių jokių ypatingų nebuvo – karis, čili, pipirai, masala. Daugiau džiovintų vaisių ir riešutų.

Labai karšta nebuvo, bet drėgmė ir miego trūkumas traukė prie žemės. Taigi, palikom šiukšliną, purviną, apdergtą miestą, atsidavėm metro prižiūrėtojams, kurie kiekvieną kartą nuodugnai viską tikrina, tada iki “Central sekretariat”. Iš ten autorikša iki stoties (60 Rs). Ir iš ten su taksistu susitarėm, kad telpam į vieną taksą ir už 500 Rs mus atvežė iki oro uosto. Sekmadieninis Delis nepasirodė toks jau blogas, šventiškai apsirengę žmonės leido laiką parkuose, buvo tyliau ir ramiau. Atsisveikinam su miestu ir su Indija.

Oro uoste atsidūrėm apie 7. Todėl mūsų į čekinimo salę neįleido, o liepė iki 12 val (24) palaukti spec. laukimo salėje. Ten buvo visai neblogai (gal biškutį per šalta). Bet tulike buvo dušai ir visi iš prasmirdusių purvinių turistų pavirtom švariais gražiais europiečiais. Laukimo salėje yra suvenyrų parduotuvė ir knygų lavkė – vienintelės oro uoste lauktuvių parduotuvės! Taip pat “restoranas” – parduoda dešrainius su pepsikola.

12 val. patraukėm į check-in zoną. Tada visų pirma – bagažo patikra, po to chekinas, po to išvykimo kontrolė, po to duty fry zona, kurioje nieko nėra, ko nenusipirktum bet kokiame oro uoste. Taigi, suvenyrus Indijoje pirkit iki oro uosto. Tada vėl patikra ties vartais, o ten jau be kolos ir kavos visai nieko nebėra, taigi rupijas reikia išleisti duty fry zonoj. Pasėdėjus

pora valandų vėl reikėjo praeiti patikrinimą antspaudekų ant rankinio bagažo kortelių (tikrino 3 žmonės skirtingose vietose). Ir jau lėktuve. Apie 1,5 val. prastovėjom, bo Pakistanas uždarė oro erdvę ir lėėti suoomiai laapai ilgai prooogramaaavo nauja marršruuutaąą. Žodžiu lėktuve nulūžom. O pusę 9 Suomijos laiku jau buvom Heeelsinky. Mus pasitiko kaaaršta suuomijoos vaaasara (+23) ir dideeelis Eurooopos kaiiimas.

Palikom bagažą ir su autobusu nurūkom į Suomijos sostinės centrą, iš ten į Suomijos rumšiškes. Pakeliui pabandėm lakricinių ledų – skanu, tik vaizdas lyg dumblą rytum. Gražios tos suomių rumšiškės. Pasitąsėm po 18-19 a. gyv. namus ir nusprendė, kad kultūrintis gana (bei fotkint voveraites, kurių čia gyvas velnias), vėl su autobusu į centrą. Ten aš xebraž nuvedžiau nacionalinių suuomių valgių paragauti. Be to piniginės praradimo ir atgavimo proga stačiau (vaišinau). Mes su Mariumi L. užsisakėme sriubos (sūrio su elniena) + kiekvienas po elnienos ar briedienos kepsnį. Iš dar užkandos – iš ikrų, žuvyčių, lašišos, elnienos, sūrio, uogų. Buvo viskas I. skanu. Tik man nuo sriubos ir alaus mišinio pramušė dugną (visą kelionę nieko nebuvo, o čia grįžti į Europą ir še tau!). Tai mieste vos spėjau po tulikus lakstyti. Apžiūrėjom dar “labai didelį ir įdomų” Helsinkio centrą, paveizėjom į rotušę ir vėl oro uostas. Ten chekin kontrol, dykyj shopping ir vėl laukiam lėktuvo į Vilnių...

Kadangi jau man garbė užbaigt šios kelionės dienoraštį, tai aš nebaigiu tradicine fraze (p... kaip faina...) bo keiktis yra negražu (Ingrida sakė).

O pasakysiu, kad buvo nuostabiai įdomi kelionė su krūva įspūdžių, truputis adrenalino, šūsnis informacijos ir malonių (bei nelabai) prisiminimų. Vargiai ar dar kas nors iš mūsų norės pakartot tokį žygį – bet pabandyti vieną kartą tikrai buvo verta. – Namaskar.

Marius Č.

Ladakiečių (angl. Ladakhi) kalbos žodynis

Tai Sonatos ir Ingridos Ladakhi-lietuvių kalbų žodynis, kurį jos sudarė Rumtses miestelyje iš neturėjimo ką veikti vietinių vaikų padedamos...

Pastaba. Nereikėtų į šį žodynelį žiūrėti labai rimtai, nes čia surašėme žodžius "iš klausos", taip, kaip juos girdėjome tariant. Todėl kituose šaltiniuose rasti žodyneliai gali skirtis užrašymo forma, tačiau garsiškai turėtų skambėti panašiai.

Lietuviškai	Ladakhi	Lietuviškai	Ladakhi
labas, ačiū	džiulei (jully)	paukštis	chipa
valgyti	kazizazi	katė	pila
gerti	čiotumči	karvė	palan
miegoti	nitamči	asiliukas	pu
dainuoti	liutamči	paršelis	chiki
bėgti	panguiči	sakalas, pelėsakalis	chilta
eiti	džiulči	varnas	kchata
šokinėti	čionči	arklys	ta
rūkyti	cigaret tiunči	namai	kampa
		autobusas	bus
		nakum	nosis
		lūpos	ka
saulė	nima	ausis	namčok
mėnulis	degilmu	plaukai	ša
kalnai	ži	rankos	lagpa
vanduo	čiu	mergaitė	pomo
gėlė	mentok	berniukas	putsa
blynas	žas	mama	ama
riešutas	kažiu	tėtis	aba
razina	bašiu	senelis	mémé
miki	alus	senelė	abi
1	čik	13	džiugsum
2	niz	14	džiubži
3	sun	15	džiona
4	ži	16	džiuruk
5	na	17	džiugdun
6	tuk	18	džiobget
7	dun	19	džiuzgu
8	get	20	nišiu
9	gu	30	sunčiu
10	čiu	40	žipčiu
11	tukčik	100	gia
12	čiumniz		

Papildomos informacijos galite rasti šiais adresais

Ladakhi kalbos žodyneliai:

footloosetravelguides.com/ladakhivocabulary.htm

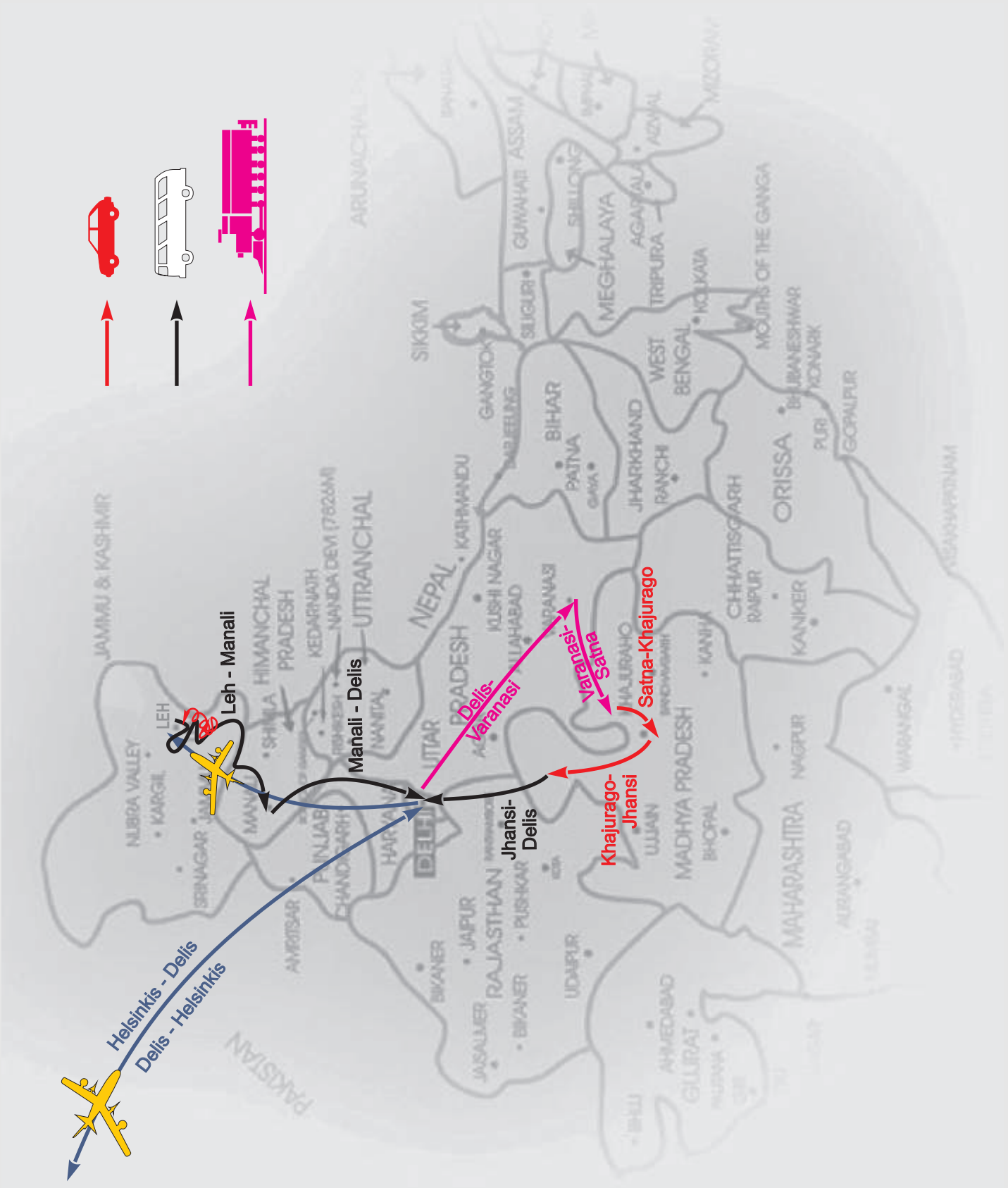
www.bestindiatours.com/ladakh-tour/vocabulary.html

apie Ladakiečių kalbą

www.ethnologue.com/14/show_language.asp?code=LBJ

en.wikipedia.org/wiki/Ladakhi_language

Kelionės maršrutas

Techniniai duomenys

Žinoma, labai verta turėti kelionių gidus, tokius kaip Rought Guide, Lonely Planet bei panašius (mes būtent turėjome pirmuosius du). Žinoma, interneto lobynų taip pat nereikėtų pamiršti... P.S. nenustebkite, jei kaina, nurodoma giduose, realiai bus šiek tiek didesnė - panašu, kad pasaulinė infliacija Indiją irgi paliečia... net ir mažiausiuose kaimuose...

Pastabos: dėl viso pikto mes pasidarėme kiekvieno iš kelionės dalyvių bilietai, pasų ir vizų kopijas, kurių pilną komplektą turėjo kiekvienas kelionės dalyvių.

www.tsarapadventureszanskar.com - kelionių gidas po Šiaurės Indijos regionus Ladakh'ą ir Zanskar'ą

Kelionės Ladakhas ir Indija 2007 sąmata

Išlaidos 1 žmogui	Kaina
Viza į Indiją	320,00 Lt
Draudimas	56,00 Lt
Vaistai nuo maliarijos (6 tabl.)	~60,00 Lt
Vilnius-Helsinkis-Vilnius (lėktuvas)	396,00 Lt
Helsinkis-Delhi-Helsinkis (lėktuvas)	1.228,00 Lt
Delhi-Leh (lėktuvas)	~350,00 Lt
vaistai + vitaminai (tik naujai papildomi)	20,60 Lt
bendri daiktai	~35,00 Lt
išlaidos vietoje	~1.150,00 Lt
Viso:	~3.620 Lt

Kelionės kulinarija

Kaip ir visa kultūra, šiaurinės Indijos (Ladakhas) virtuvė labai skiriasi nuo centrinės Indijos dalies. Maistas čia nėra aštrus ir gana artimas mūsų skoniui. Čia labai skanios sriubos, be to, populiarus patiekalas, vadinamas momo.

Pagrindinė centrinės Indijos maisto ypatybė yra ta, jog visi patiekalai yra labai aštrūs. Aštrūs tiek, kad nieko daugiau ir nebejauti, tik gaisrą gerklėje. Be to, labai dažnai iš viso nežinai, ką valgai, nes indai mėgsta gaminti nenusakomos sudėties ir spalvos šamarliakus, į kuriuos sudeda tikriausiai viską, ką tuo metu turi.

Momo. Šiaurės Indijoje ragautas patiekalas, panašus į mūsų koldūnus. Momo vidus gali būti užpildytas avienos, vištienos, sūrio arba daržovių įdaru. Labai sotu ir skanu.

Masala. Tai juodos arbatos ir įvairiausių prieskonių mišinys, užbalintas pienu. Tikriausiai dėl į šią arbatą dedamų prieskonių ar sudedamųjų dalių santykio įvairovės skirtingų virėjų išvirta masala šiek tiek skiriasi.

Pakora. Tai vegetariškas patiekalas - sūrio arba daržovių gabaliukai apvolioti tešloje. Kiek teko ragauti, šis patiekalas nebuvo labai aštrus.

Duona. Duona Indijoje yra paplotėlių pavidalo. Jie greičiausiai yra kepami iš miltų ir vandens, jokių prieskonių nededama.

Ladakhas ir Indija 2007